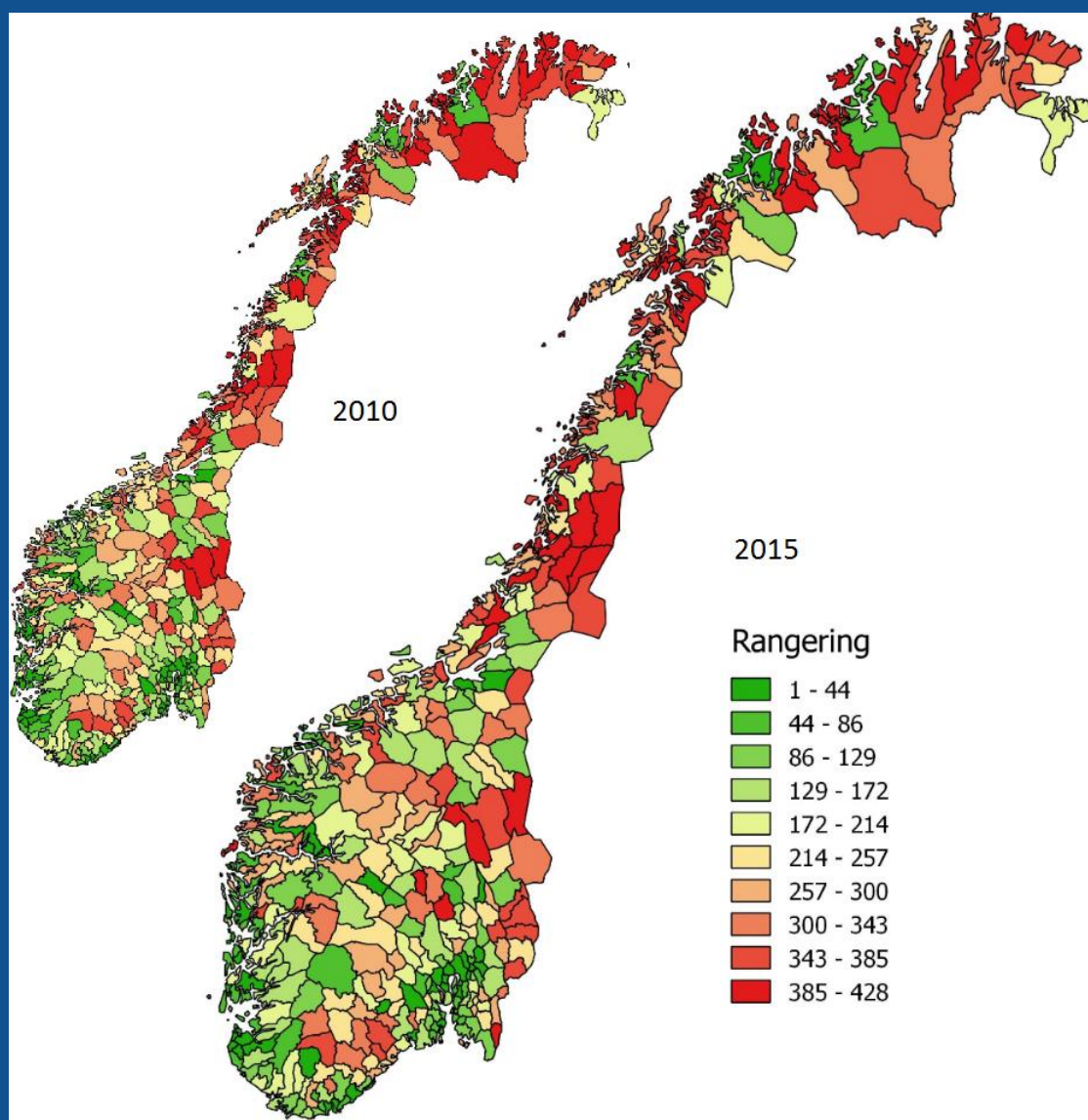

NHOs KommuneNM 2016

Annegrete Bruvoll og Simen Pedersen

VISTA ANALYSE AS

Dokumentdetaljer

Vista Analyse AS	Rapport nummer 2016/31
Rapporttittel	NHOs KommuneNM 2016
ISBN	978-82-8126-288-1
Forfatter	Annegrete Bruvoll og Simen Pedersen
Dato for ferdigstilling	25.07.2016
Prosjektleder	Annegrete Bruvoll
Kvalitetssikrer	Karin Ibenholt
Oppdragsgiver	NHO
Tilgjengelighet	Offentlig
Publisert	www.vista-analyse.no
Nøkkelord	Kommuner, regioner, indikatorer

Forord

Denne rapporten fremstiller hovedresultater og dokumenterer årets KommuneNM, utført på oppdrag fra NHO. NHOs KommuneNM 2016 rangerer norske kommuner og regioner etter 21 indikatorer som gjenspeiler vekstkraft og attraktivitet for næringslivet. Indikatorsettet er utviklet i samarbeid mellom Vista Analyse og NHO. Det endelige indikatorsettet er fastlagt av NHO. Alle indikatorene er interaktivt tilgjengelige på NHOs hjemmesider.

De 21 indikatorene aggregeres opp til fem områdeindikatorer og én totalindikator. Rangeringen av de aggregerte indikatorene avhenger hvilke vekter man velger i aggregeringen. I mangel på empirisk begrunnede alternativer er de enkelte indikatorene innenfor hvert område tillagt lik vekt, og hver områdeindikator er tillagt lik vekt i totalindikatoren.

Våre kontaktpersoner i NHO har vært Einar Jakobsen og Per Øyvind Langeland. Vi takker for godt samarbeid i utredningsprosessen.

Rapporten er utarbeidet av Annegrete Bruvoll og Simen Pedersen. Karin Ibenholt har kvalitetssikret rapporten.

Annegrete Bruvoll

Prosjektleder

Vista Analyse AS

Innhold

Forord	1
Sammendrag	7
1. Innledning	9
2. Indikatorer	11
3. NHOs Regioner	13
3.1 Resultater 2015	13
3.2 Endringer i regionene siden 2010	15
4. Kommuner	17
4.1 Næringsliv.....	19
4.2 Arbeidsmarked.....	21
4.3 Demografi	27
4.4 Kompetanse	29
4.5 Kommuneøkonomi.....	31
4.6 Endringer i kommunene siden 2010.....	34
5. Hvilken betydning har kommunestørrelsen?	36
6. Har forskjellene mellom kommunene økt?	39
6.1 Forskjeller mellom høyest og lavest rangerte kommuner	39
6.2 Variasjonen i hele kommunesettet	41
Vedlegg 1 Metode og data	43
Vedlegg 2 Resultater alle regioner og kommuner	44
Vedlegg 3 Regioninndeling	56
Referanser	66

Tabeller:

Tabell 2.1	Indikatorene	11
Tabell 3.1	Høyest rangerte regioner, 2015.....	14
Tabell 3.2	Lavest rangerte regioner, 2015	15
Tabell 3.3	Regioner med størst endringer i perioden 2010-2015.....	16
Tabell 4.1	Alle indikatorer samlet: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015	18
Tabell 4.2	Næringsliv: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015	19
Tabell 4.3	Arbeidsmarked: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015	21
Tabell 4.4	Regioner med størst endring i sysselsettingen, 2012-2015	26
Tabell 4.5	Nyetableringer per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder	26
Tabell 4.6	Demografi: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015.....	27
Tabell 4.7	Kompetanse: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015	29
Tabell 4.8	Kommuneøkonomi: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015	31
Tabell 4.9	Kommuner med størst endringer i perioden 2010-2015.....	34
Tabell 4.10	Endringer i rang i perioden 2010-2015	35
Tabell 5.1	Signifikanstest for folketall, sentralitet og indikatorer	37
Tabell 6.1	Høyest og lavest rangerte kommuner*, 2010 og 2015.....	40
Tabell V2.1	Resultater alle regioner, sortert etter rang, 2010 og 2015.....	44
Tabell V2.2	Resultater for alle kommuner, sortert alfabetisk, 2010 og 2015.	46
Tabell V3.1	NHOs regioninndeling	56

Figurer:

Figur 3.1 Rangering av regionene	13
Figur 4.1 Rangering av kommunene	17
Figur 4.2 Næringsliv-indikatorene, 2015	20
Figur 4.3 Næringsliv, rang 1, 107, 214, 321, 428.....	20
Figur 4.4 Arbeidsmarkeds-indikatorene, 2015	22
Figur 4.5 Arbeidsmarked, rang 1, 107, 214, 321, 428.....	23
Figur 4.6 Andel av arbeidsstyrken sysselsatt i bergverksdrift og utvinning i 2012	23
Figur 4.7 Nedgang i sysselsettingsandelen fra 2012 til 2015, prosent	24
Figur 4.8 Arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken, prosent.....	24
Figur 4.9 Demografi-indikatorene, 2015	28
Figur 4.10 Demografi, rang 1, 107, 214, 321, 428	28
Figur 4.11 Kompetanse-indikatorene, 2015.....	30
Figur 4.12 Kompetanse, rang 1, 107, 214, 321, 428.....	30
Figur 4.13 Kommuneøkonomi-indikatorene, 2015.....	32
Figur 4.14 Kommuneøkonomi, rang 1, 107, 214, 321, 428.....	33
Figur 6.1 Endring i spredning fra 2010 til 2015	41

Sammen drag

Sola er årets høyest rangerte kommune i NHOs KommuneNM, foran Bærum og Oslo. Blant regionene rangeres Akershus Vest med Aker og Bærum høyest foran Oslo og Nord-Jæren. Bildet er tilnærmet uendret fra i fjor, selv om en kunne vente at oljeprisfallet og den økte arbeidsledigheten på sørvestlandet kunne gi større endringer i rangeringen. Sola kom også best ut i fjor.

Hovedbildet er som tidligere at de høyest rangerte kommunene ligger på det sentrale Østlandet, langs Sørlandskysten, og oppover Vestlandskysten til Bergensområdet, i tillegg til byer langs kysten opp til Tromsø. Disse har høy befolkningstetthet, de ligger nær universiteter, eller de er preget av næringsklynger innenfor petroleum og teknologivirksomheter. Flere sentrale innlandskommuner på Østlandet, som innenfor regionene Øvre og Nedre Romerike og Hamar, rangeres også høyt, med god demografisk utvikling og sterk kommuneøkonomi. Andre kommuner i innlandet som rangeres høyt er gjerne typiske reiselivskommuner og kommuner med utdanningsplasser for høyere utdanning.

Kommunene som er lavest rangert ligger i Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark og i grensetraktene mot Sverige på Østlandet.

Kommunene som rangeres høyest på *næringslivsindikatorerne* domineres av sentrale kommuner i Rogaland og på Østlandet, med variert næringsliv, høyt inntektsnivå og stor andel privat sysselsetting. De høyest rangerte kommunene innenfor *arbeidsmarkedsindikatorerne* har generelt lav andel uføre, lavt sykefravær og høy grad av arbeidsmarkedsintegrasjon. Et unntak er Sola, som topper samlet sett er høyest rangert, men hvor arbeidsledigheten har blitt tredoblet de to siste årene.

Mange av kommunene som rangeres høyt på *demografiindikatorerne* er typiske læresteder. I tillegg er storbyene på lista blant de høyest rangerte. I 2015 lå tre kommuner fra Rogaland blant de ti høyest rangerte, mens det var seks kommuner i denne gruppen i 2014. De høyest rangerte innenfor *kompetanseindikatorerne* preges av kommuner med høy andel kompetansesarbeidsplasser, både små kommuner med høykompetente enkeltvirksomheter (for eksempel Sunndal og Kongsberg) og storbyer med utdanningsinstitusjoner. Leikanger kommer best ut med nest høyest andel av befolkningen med teknisk og naturvitenskapelig utdanning og høy andel med minst fire års høyere utdanning. Halvparten av de 20 høyest rangerte kommunene ligger på Vestlandet.

Alle kommunene som rangeres høyest innenfor *kommuneøkonomiindikatorerne* ligger i det sentrale østlandsområdet og i Rogaland og Hordaland, i tillegg til Trondheim og Haram. De største byene inngår her. De høyest rangerte kommunene preges ellers av at de er store og folketette, og har tilknytning til oljevirksomhet. Mange kraftkommuner med svært god økonomi målt i betalingsevne og kommuneinntekter rangeres lavt siden de har eiendomsskatt. Blant disse er Bykle og Sirdal, som rangeres blant de 20 laveste kommunene. Kraftkommunene har også svakere insentiver til å holde administrasjonsutgiftene lave. Ellers dominerer kommuner i de nordligste fylkene blant dem som rangeres lavest.

Kommunene som har gått mest tilbake i rangering *fra 2010 til 2015* ligger stort sett på sørvestlandet. Det har vært lite bevegelse i de høyest rangerte kommunene, men større bevegelse i de lavest rangerte kommunene. De lavest rangerte kommunene er små og det skal lite til før små endringer får store utslag.

I diskusjonen om kommunesammenslåing løftes innbyggerstørrelsen fram som en positiv faktor for vekst og utvikling. Vi finner at det er signifikante sammenhenger mellom størrelsen på kommunene med under 30 000 innbyggere og de aller fleste indikatorene. Analysen viser at administrasjonsutgiftene er lavere i større kommuner, korrigert for tettbygdhet. Tilsvarende har mindre sentrale kommuner høyere tendens til å pålegge eiendomsskatt. Kommuneinntektene og kommunenes kjøp av private tjenester har en positiv sammenheng med folketallet, og disse indikatorene er også høyere i sentrale kommuner. Størrelsen på kommunene er også viktig for de demografiske indikatorene. Befolkningsveksten øker med folketallet, og det er flere unge i forhold til eldre i store og sentrale kommuner. Det er også en signifikant sammenheng mellom kommunestørrelse og høyere utdanning og inntektsnivået.

Fallet i oljeprisen forventes å ha størst ringvirkninger for kommuner med mange innbyggere som jobber i eller i tilknytning til petroleumssektoren. De største endringene har skjedd i Sandnes, Stavanger og Sola, som før oljeprisfallet hadde en relativt lav arbeidsledighet på rundt 1,5 prosent, og nå har en arbeidsledighet på rundt 4,5 prosent. Nedgangen blir motvirket av at det før oljeprisfallet var planlagt flere store investeringsprosjekter, i tillegg til at nyansettelser kan ha erstattet noen av stillingene ved naturlig avgang. Det er vanskelig å trekke klare slutninger om arbeidskraftens flyttinger ut fra disse tallene på kommunenivå. Det kan imidlertid se ut som at arbeidskraften flytter fra Vestlandet til større byer utenom Stavanger og Bergen og østlandsområdet, der sysselsettingen har vokst mest siden 2012.

For noen av indikatorene er det blitt klart mindre *forskjeller mellom kommunene* de siste fem årene. Dette gjelder spesielt for næringslivsvariasjon og nyetableringer, utdanningsnivå, eiendomsskatt og kommuneinntekter. Det har imidlertid blitt større forskjeller i befolkningsveksten i de ulike kommunene, og større forskjeller i den kommunale betalingsevnen. Det er også blitt noe større ulikhet i kommunale administrasjonsutgifter per innbygger, som også har økt i gjennomsnitt for kommunene samlet.

1. Innledning

Bedriftenes konkurransefortrinn er nært knyttet til lokal demografisk og økonomisk utvikling, samtidig som vekst og utvikling i lokalt næringsliv er et viktig grunnlag for befolkningsutvikling og kommuneøkonomi. Demografiske endringer og forventninger til tjenestetilbudet skaper utfordringer med hensyn til fremtidig ressursbehov, og kommunene har særskilte oppgaver for gode rammevilkår for velferd, vekst og utvikling. Høy verdiskaping, nyetableringer, godt kompetanse- og skattegrunnlag styrker mulighetene for videre vekst. Lav arbeidsledighet, befolkningsvekst og relativt ung framtidig befolkning er også indikasjoner på gode utviklingsmuligheter for næringslivet og lokalsamfunnet.

Som grunnlag for vurderinger av næringsutvikling og attraktivitet i kommunene, har vi på oppdrag av NHO for sjette år på rad utviklet et sett med relevante indikatorer. Analyser av tidligere års rangeringer er tilgjengelige i Vista Analyse (2011, 2012, 2013, 2014 og 2015a).

Årets indikatorsett er tilgjengelig på NHOs nettsider. Indikatorsettet består av 21 indikatorer, som vi kategoriserer i fem områder:

- **Næringsliv:** Vekstkraften i privat næringsliv reflekteres av indikatorer for næringslivsvariasjon, nyetableringer, sysselsetting og privat kjøpekraft som positiv drivkraft for næringslivet. Indikatoren for næringslivsvariasjon er ny av året, og reflekterer at kommuner og regioner med ensidig næringsliv er sårbare for enkeltnæringsers markeds- eller konjunkturforløp og bedriftenes konkurransevne.
- **Arbeidsmarked:** Høy deltakelse i arbeidslivet er en viktig drivkraft for vekst og verdiskaping. Når en stor andel av den yrkesaktive befolkningen mottar permanente stønader som uføretrygd, vil dette indikere lav ressursutnyttelse. Høy grad av utveksling av arbeidskraft på tvers av kommunegrenser indikerer fleksible arbeidsmarkeder.
- **Demografi:** Kommuner med befolkningsvekst vil være bedre skodd for fremtiden enn kommuner med fraflytting og en stor andel eldre. Dagens befolknings sammensetning og flyttemønster er med på å legge grunnlaget for fremtidens aldersfordeling.
- **Kompetanse:** Kompetanse, både i form av faglærte og høyere utdanning, er en viktig faktor for kvaliteten i det kommunale tjenestetilbudet og for næringslivets konkurransevne.
- **Kommuneøkonomi:** Lave kommunale administrasjonsutgifter, høye inntekter i forhold til utgifter og høyt nivå på arbeidskapital er indikasjoner på effektiv drift og god økonomistyring. Kjøp av private tjenester kan bidra til å styrke privat næringsutvikling, mens kommunal eiendomsskatt på næringsseiendom kan virke negativt på næringslivets konkurransevne.

De 21 indikatorene er beregnet for 77 regioner og 428 kommuner over 5 år. For å kunne vurdere hovedtrender i dette omfattende informasjonsgrunnlaget har vi lagt opp til flere innganger til datasettet. I rapportens hoveddeler fokuserer vi på de 20 høyest og lavest rangerte regionene (kapittel 3) og kommunene (kapittel 4). Her presenterer vi status i 2015 og utviklingstrekk over perioden 2010 til 2015. Det fulle datasettet er tilgjengelig på NHOs nettsider. For rangering av alle regioner og kommuner, se vedlegg 2.

Rapporten analyserer ikke årsakssammenhenger, men antyder i noen tilfeller drivkrefter som kan ligge til grunn for utviklingstrekk. Rapporten er først og fremst en inngang til

videre dypdykk i sentral informasjon om kommune-Norge. I kapitlene 5 og 6 ser vi nærmere på i hvilken grad kommunestørrelsen har betydning for hvordan kommunene kommer ut på indikatorene og om det har blitt større eller mindre forskjeller mellom kommunene over tid. I avsnitt 4.2, i tilknytning til arbeidsmarkedsindikatorene, drøfter vi også mulige virkninger i arbeidsmarkedet som følge av oljeprisfallet.

2. Indikatorer

Tabell 2.1 Indikatorene

KommuneNM	Næringsliv	Næringslivsvariasjon: Målt ved 1 minus summen av kvadrerte næringsandeler* (+)
		Nyetableringer: Antall nyetableringer per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder (+)
		Inntektsnivå: Gjennomsnittlig bruttoinntekt per person 17 år og over, kroner (+)
		Privat sysselsetting: Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak** som andel av total antall sysselsatte, prosent (+)
	Arbeidsmarked	Sysselsettingsandel: Sysselsatte personer etter arbeidssted i prosent av arbeidsstyrken (+)
		Sykefravær: Tapte dagsverk på grunn av egen sykdom i prosent av avtalte dagsverk (-)
		Uføre: Uførepensjonister 18-67 år i prosent av befolkningen (-)
		Arbeidsledige: Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken (-)
		Arbeidsmarkedsintegrasjon: Innpendling i prosent av sysselsatte etter arbeidssted pluss utpendling i prosent av sysselsatte etter bosted (+)
	Demografi	Befolkningsvekst: Gjennomsnittlig årlig vekst i befolkningen over tre år. Prosent (+)
		Unge i forhold til eldre: Innbyggere 20 - 24 år som andel av innbyggere 60 - 64 år. Prosent (+)
		Netto innflytting: Netto innflytting i prosent av befolkningen (+)
		Aldring: Befolkningen over 80 år i prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder 20 år frem i tid (-)
	Kompetanse	Minst fire års høyere utdanning: Sysselsatte med utdanning på universitets- og høyskolenivå over 4 år etter arbeidssted i prosent sysselsatte alder etter arbeidssted (+)
		Fagprøver: Sysselsatte med beståtte fagprøver som høyeste utdanningsnivå i prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder (+)
		Teknisk og naturvitenskapelig utdanning: Sysselsatte med universitets- og høgskoleutdanning 1-4 år, naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag i prosent av syssels. etter arbeidssted (+)
	Kommune-økonomi	Administrasjonsutgifter: Netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger, kroner (konsern) (-)
		Eiendomsskatt: Skatt for annen eiendom per sysselsatt etter arbeidssted, kroner (-)
		Kommuneinntekter: Inntekter fra eiendomsskatt, inntekt og formue, andre salgs- og leieinntekter i prosent av driftsutgifter (konsern) (+)
		Kommunenes kjøp av private tjenester: Kommunens kjøp av tjenester fra private i prosent av brutto driftsutgifter (+)
Betalingsevne: Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter (konsern) (+)		

(+): Høyere rangering ved høyere verdi (-): Lavere rangering ved høyere verdi

*: Næringslivsvariasjon for kommune $j=1-\sum(n_{ij}/\sum n_{ij})^2$, der n_{ij} = sysselsetting i næring n i kommune j .

** : Statistikkene skiller ikke mellom privat sektor og offentlige foretak

Kommunene og regionene rangeres for hver av de 21 enkeltindikatorerne, som igjen er delt inn i 5 områder. Gjennomsnittlige områdeindikatorer er beregnet for hvert av områdene, der hver enkeltindikator er gitt lik vekt. 1 totalindikator er beregnet på bakgrunn av områdeindikatorerne, der hver områdeindikator er gitt lik vekt. Se ytterligere beskrivelse av metoden i vedlegg 1. For hvert av indikatorsettene sorteres kommunene og regionene fra den som rangeres høyest (1) til den som rangeres lavest (hvh 428 og 77).

Indikatorerne bygger på statistikk fra Statistisk sentralbyrå, med unntak av andel uføre, som er hentet fra NAV. Indikatoren for næringslivsvariasjon er beregnet som 1 minus summen av de kvadrerte næringsandeler (andel ansatte i enkeltnæringer) for samtlige næringer i en kommune/region. Lave verdier indikerer at næringslivet i kommunen/regionen er avhengig av få bedrifter eller næringer. Dersom alle arbeider i en næring, vil indikatoren være lik null. Desto flere næringer og jevnere sysselsetting, desto lavere er summen av kvadrerte næringsandeler, og desto høyere er indikatoren. Indikatoren er inspirert av Herfindal-indeksen¹.

Indikatorsettet er utviklet med i samarbeid mellom Vista Analyse og NHO. Det endelige indikatorsettet er fastlagt av NHO.

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Herfindahl_index

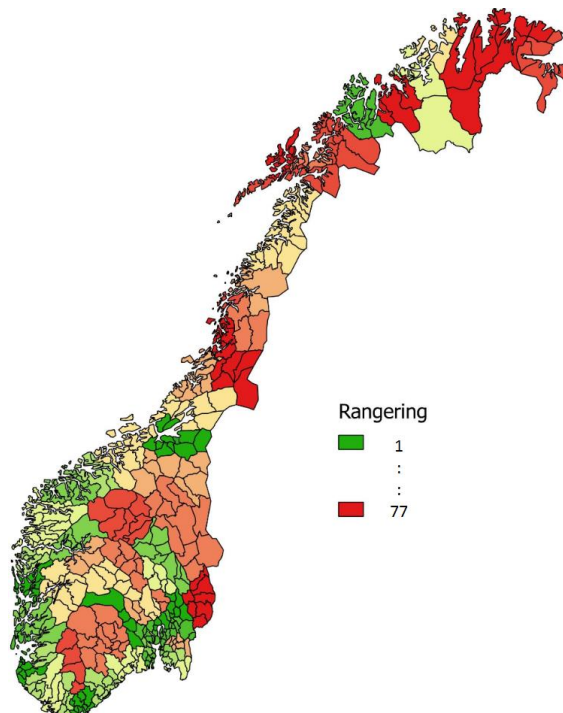
3. NHOs Regioner

Aggregeringen av de 428 kommunene til 77 regioner bygger på NHOs regioninndeling, se vedlegg 3 for oversikt over hvilke kommuner som inngår i de ulike regionene. Gjennomsnittlig antall innbyggere i disse regionene er nærmere 68 000, mens gjennomsnittet for kommunene er 12 200. 13 regioner har færre enn 15 000 innbyggere, og størrelsen varierer mellom 2 500 (Nordkinn) og 658 000 (Oslo).

3.1 Resultater 2015

Figur 3.1 viser rangeringen av de 77 regionene i 2015. De mørkeste grønne kommunene er de som er høyest rangert etter vår totalindikator, mens de mørkeste røde er de som er lavest rangert. Bildet viser at de høyest rangerte regionene ligger i tilknytning til storbyene, der Tromsø-regionen utpeker seg i Nord-Norge, mens innlandet og regioner mot svenskegrensa i Sør-Norge rangeres lavere, sammen med mange av de nordlige regionene.

Figur 3.1 Rangering av regionene

Nærmere informasjon om de underliggende indikatorene illustreres ved de 20 høyest og 20 lavest rangerte regionene i henholdsvis Tabell 3.1 og Tabell 3.2. Regionene som rangeres høyest er knyttet til de største byene, og i fallende rekkefølge i forhold til byenes størrelse, med Osloområdet, Stavangerområdet, Bergen, Trondheim og Kristiansand på topp. De fleste ligger langs kysten, og med unntak av Tromsø ligger de i Sør-Norge.

Tabell 3.1 Høyest rangerte regioner, 2015

	TOTALT	Nærings- -liv	Arbeids- marked	Demo- grafi	Kompe- tanse	Kom- mune- økonomi
Akershus vest	1	1	1	9	2	1
Oslo	2	2	2	1	5	3
Nord-Jæren	3	3	7	6	4	6
Bergen	4	4	24	5	7	4
Trondheim	5	17	25	4	3	7
Kongsberg	6	51	5	18	1	37
Kristiansand	7	7	36	7	8	16
Jæren	8	11	15	3	59	26
Øvre Romerike	9	16	20	2	74	5
Nedre Romerike	10	40	6	8	62	8
Sandefjord	11	5	30	21	43	2
Tønsberg	12	21	11	26	17	10
Drammen	13	9	19	12	63	14
Haugalandet	14	10	35	14	13	18
Follo	15	49	8	11	60	12
Tromsø	16	43	32	10	10	27
Sunnmøre/Ålesund	17	13	21	24	33	17
Sogndal	18	63	3	29	9	48
Sunnhordaland	19	22	39	33	11	13
Indre Haugalandet	20	8	10	50	12	56

Regioninndeling: se Vedlegg 3

Regionene som rangeres høyest etter storbyregionene har høy befolkningstetthet, de har tilknytning til universiteter og høyskoler, og de er preget av næringsklynger innenfor petroleums- og teknologibedrifter (regioner på sørvestlandet og Kongsberg). På listen finner vi også en rekke regioner i det sentrale østlandsområdet. Disse har mellomstore byer, som Sandefjord og Tønsberg, eller ligger tett på Oslo, som Øvre og Nedre Romerike.

Regionene som er lavest rangert ligger i Nord-Norge og i innlandet i Sør-Norge. Fellestrekk for disse kommunene er at primærnæringene, fiske og landbruk, utgjør en relativt stor del av næringsgrunnlaget.

Tabell 3.2 Lavest rangerte regioner, 2015

	TOTALT	Nærings- -liv	Arbeids- marked	Demo- grafi	Kompe- tanse	Kom- mune- økonomi
Midtre Helgeland	58	67	56	60	26	38
Hadeland	59	45	58	46	72	30
Valdres	60	47	27	74	38	50
Vest-Telemark	61	48	18	69	18	75
Midt Telemark	62	61	57	45	56	63
Lofoten	63	44	71	51	69	36
Midt-Troms	64	74	52	44	52	62
Varanger	65	76	59	39	53	61
Gudbrandsdalen	66	58	29	76	44	58
Ytre Helgeland	67	65	61	66	46	53
Setesdal	68	69	28	62	35	74
Ofoten	69	70	75	65	23	60
Sør-Helgeland	70	71	68	56	57	67
Vesterålen	71	66	73	64	65	54
Kongsvinger	72	64	69	73	71	45
Midt-Finnmark	73	56	70	68	73	66
Nord-Troms	74	72	74	57	70	72
Tana	75	59	76	63	76	69
Indre Namdal	76	75	31	77	61	76
Nordkinn	77	77	77	71	77	77

Regioninndeling: se Vedlegg 3

3.2 Endringer i regionene siden 2010

Med unntak av Hammerfestregionen, som har gått fram 23 plasser, er det relativt små endringer i rangeringen fra 2010 til 2015, se Tabell 3.3. Framgangen i Hammerfestregionen henger sammen med aktiviteter i tilknytning til ilandføringsanlegget for olje og gass på Melkøya, med en sterk vekst i nyetableringer og økning i privat sysselsetting som slår positivt ut i indikatorene. Regionen har hatt en vesentlig bedring av den kommunale betalingsevnen, som også har bidratt til framgangen i rangeringen av regionen i perioden.

Andre regioner som har gått fram er spredt over hele landet. Listerregionen hadde nest høyeste framgang med 9 plasser, med stor befolkningsvekst og netto innflytting spesielt i Farsund. Det henger sammen med veksten i bildelprodusentselskapet Benteler Automotive Farsund AS som økte antall årsverk fra 190 til 379 fra 2010 til 2014.¹ Mosseregionen har også hatt økning i netto innflytting, mens hovedgrunnen til at Hamarregionen har gått mye fram er høyere arbeidsmarkedsinntegrasjon og økt pendling

¹ Se Vista Analyse (2015b) for en beskrivelse av næringslivet i Farsund.

mellom regionen og andre regioner. Også Innherredsregionen har hatt stor økning i befolkningsveksten siden 2010, mens Sogndalsregionen har gått fram hovedsakelig på grunn av bedringer i den kommunale betalingsevnen og økninger i kommunale kjøp av private tjenester.

Fellestrekk for regionene som har hatt størst tilbakegang er at de er spredt befolkede og stor avstand til de største byene. Alle regionene som har gått mest tilbake ligger i Sør-Norge. Lærdalsregionen har gått mest tilbake på næringslivsindikatorene på grunn av redusert næringslivsvariasjon og at befolkningsveksten har snudd fra positiv til negativ. Setesdalsregionen har hatt stor reduksjon i befolkningsveksten og negativ netto innflytting fra andre kommuner. Ryfylke har gått sterkt tilbake spesielt på arbeidsmarkedsindikatorene, med vesentlig vekst i arbeidsledigheten, økning i sykefraværet og lavere sysselsettingsandel.

Tabell 3.3 Regioner med størst endringer i perioden 2010-2015

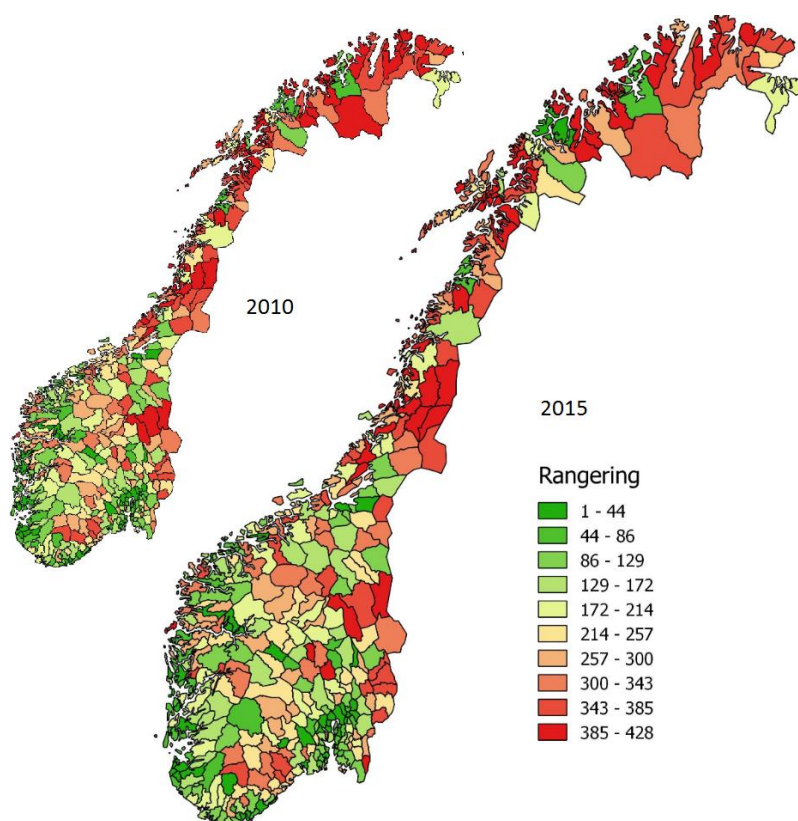
	Endring i rangering 2010-2015							Rangering 2015					
	TOTAL-indikator	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommune-økonomi	TOTAL-indikator	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommune-økonomi	
Mest fremgang													
Hammerfest	17	28	-2	16	10	5	46	35	55	16	40	70	
Listerreg	12	-5	7	14	11	2	34	32	34	35	28	47	
Moss	11	4	7	13	-4	4	23	20	42	13	64	15	
Alta	10	0	14	-7	-7	11	35	41	60	15	49	41	
Hamar	7	-7	14	0	-1	1	24	52	23	36	36	11	
Midtre Helgel.	7	1	-2	13	0	-1	58	67	56	60	26	38	
Nordre Helgel.	7	3	6	-16	14	10	53	50	63	54	16	55	
Midt-Troms	7	-1	12	21	-7	7	64	74	52	44	52	62	
Innherredsreg	6	5	-6	10	-2	2	41	60	48	37	19	34	
Tromsø	6	15	11	3	-2	7	16	43	32	10	10	27	
Mest tilbakegang													
Gudbrandsd.	-5	-1	3	-4	-1	-1	66	58	29	76	44	58	
Grenland	-5	-5	-5	-6	0	-9	32	31	53	43	15	24	
Lindesnesreg	-5	-5	-5	-13	0	0	29	18	66	31	32	21	
Hadeland	-6	1	-6	-4	0	-3	59	45	58	46	72	30	
Dalane	-6	6	-23	-11	-3	5	25	12	45	30	47	25	
Midtfylke	-7	-2	3	-5	0	-6	48	38	33	53	68	29	
Ryfylke	-10	5	-24	-6	0	9	28	6	38	20	67	35	
Hallingdal	-11	-11	3	-11	1	-9	43	25	4	67	45	68	
Setesdal	-12	-9	1	-19	-10	0	68	69	28	62	35	74	
Lærdal	-13	-35	4	-8	0	0	51	55	12	75	6	73	

Regioninndeling: se Vedlegg 3

4. Kommuner

Figur 4.1 gir en grafisk oversikt over resultatene for kommune-Norge. Hovedbildet er at de høyest rangerte kommunene ligger i det sentrale Østlandet, langs Sørlandskysten, og oppover Vestlandskysten til Bergensområdet, i tillegg til byer langs kysten opp til Tromsø, Alta og Hammerfest. Bildet er naturligvis mer sammensatt enn for regionene i forrige kapittel, med blant mange kommuner i innlandet som også rangeres høyt. De fleste kommunene som er lavest rangert ligger i Nordland, Troms og Finnmark og i østlige deler av Østlandet.

Figur 4.1 Rangering av kommunene

Tabell 4.1 viser de 20 høyest og 20 lavest rangerte kommunene samlet sett. Som i fjorårets undersøkelse dominerer kommuner i Rogaland, Akershus, Oslo og Hordaland listen med de høyest rangerte kommunene, med Sola på topp også i 2015. Videre ligger Trondheim og Ås blant de ti høyest rangerte. Kongsberg, Ulstein og Austevoll rangeres høyt med sterke næringsklynger innenfor teknologi, skipsverft og sjømat. Kommuner i innlandet som rangeres høyt er gjerne kommuner med naturgitte fortrinn, det vil si typiske turistkommuner (som Gol og Hemsedal), kraftkommuner (som Vinje og Sirdal) og kommuner med kompetansearbeidsplasser tilknyttet administrasjon og høyskoler (Sogndal, Leikanger og Lillehammer). Med unntak av Engerdal i Østerdalen ligger alle de 20 lavest rangerte kommunene i Nordland, Troms og Finnmark.

Tabell 4.1 Alle indikatorer samlet: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015

Rang	Høyest rangert	Rang	Lavest rangert
1	Sola	409	Ibestad
2	Bærum	410	Leka
3	Oslo kommune	411	Karlsøy
4	Asker	412	Hasvik
5	Stavanger	413	Storfjord
6	Austevoll	414	Tjeldsund
7	Trondheim	415	Dyrøy
8	Ås	416	Tysfjord
9	Sandnes	417	Kvalsund
10	Bergen	418	Kvæfjord
11	Ullensaker	419	Lebesby
12	Kongsberg	420	Vevelstad
13	Fjell	421	Engerdal
14	Lier	422	Fosnes
15	Sogndal	423	Torsken
16	Skedsmo	424	Bø (Nordl.)
17	Kristiansand	425	Kåfjord
18	Klepp	426	Ballangen
19	Ulstein	427	Bindal
20	Leikanger	428	Loppa

I de neste avsnittene ser vi nærmere på de enkelte områdeindikatorerne og enkeltindikatorerne som inngår i disse, med tabeller for de 20 høyest og 20 lavest rangerte kommunene innenfor hvert område.

Videre presenteres figurer for enkeltindikatorerne med gjennomsnittsverdi, høyeste og laveste verdi. Til slutt presenteres et diagram som viser resultater for fem kommuner som representerer ulike rangeringer. Dette er de som rangerer høyest (rang 1) og lavest (rang 428) samt tre mellomliggende kommuner (rang 107, 214 og 321).

4.1 Næringsliv

Indikatorene under næringsliv fanger opp næringslivsvariasjon, nyetableringer, privat kjøpekraft og privat sysselsetting, det vil si sysselsetting i privat sektor og offentlige foretak.

Tabell 4.2 viser de høyest og lavest rangerte kommunene for gjennomsnittet av disse indikatorene. Alle kommunene blant de 20 høyest rangerte ligger langs kysten sør for Møre og Romsdal, eller i nær tilknytning til Osloområdet. Til tross for nedgangen i oljesektoren dominerer kommunene i Rogaland ved siden av det sentrale Østlandet, med høy verdiskaping, høyt inntektsnivå og stor andel privat sysselsetting. Kommunene blant de 20 som rangeres lavest er hovedsakelig små kommuner i de nordligste fylkene og innlandskommuner i Sør-Norge.

Tabell 4.2 Næringsliv: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015

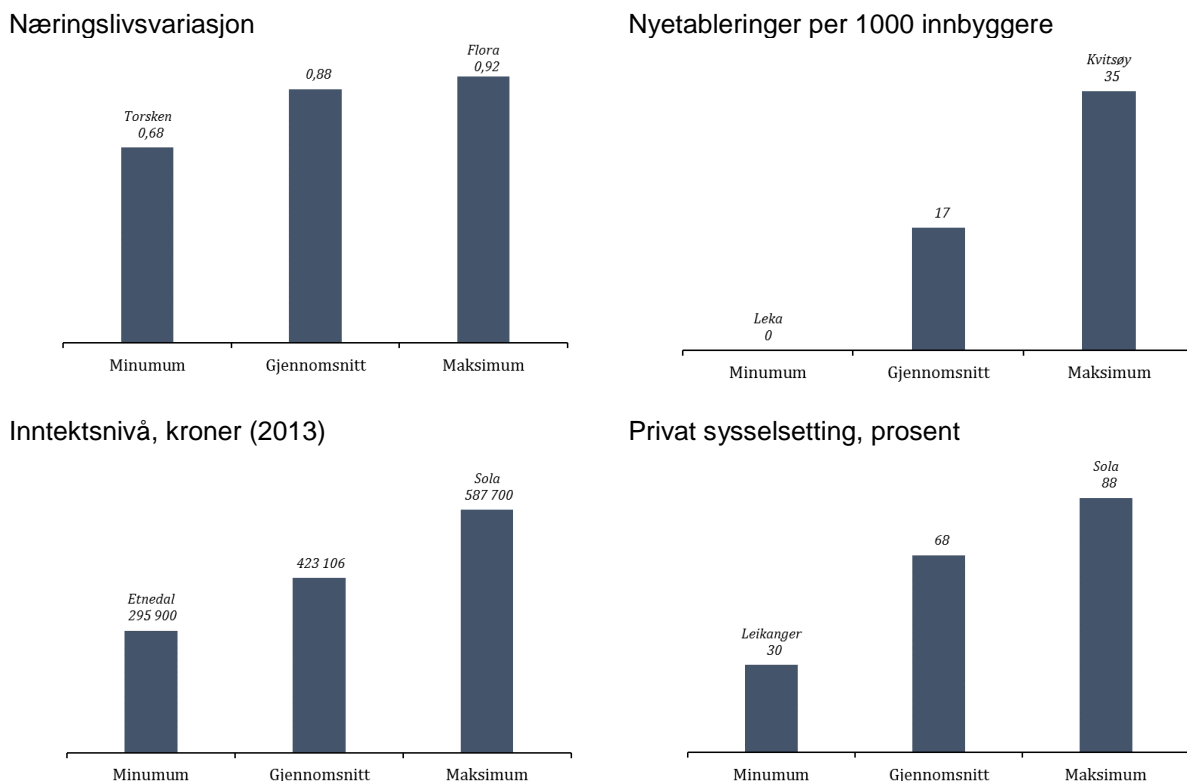
Rang	Høyest rangert	Rang	Lavest rangert
1	Bærum	409	Hjartdal
2	Sola	410	Fosnes
3	Austevoll	411	Nesseby
4	Oslo kommune	412	Iveland
5	Stavanger	413	Leirfjord
6	Asker	414	Kvænangen
7	Sandnes	415	Leikanger
8	Lier	416	Bardu
9	Fjell	417	Leka
10	Bergen	418	Vevelstad
11	Randaberg	419	Sørfold
12	Vindafjord	420	Hattfjelldal
13	Averøy	421	Tjeldsund
14	Ullensaker	422	Kåfjord
15	Herøy (M. og R.)	423	Kvæfjord
16	Time	424	Engerdal
17	Kristiansand	425	Tysfjord
18	Klepp	426	Fedje
19	Vågsøy	427	Lavangen
20	Oppegård	428	Torsken

Figur 4.2 viser gjennomsnittsnivåene for de enkelte næringslivsindikatorene, og hvilke kommuner som har høyest og lavest verdi. Næringslivsvariasjon er en ny indikator i år, og denne er basert på spredningen i sysselsetting etter NHOs næringsinndeling i NHOs økonomibarometer. Flora er kommunen med størst spredning i næringslivet, der ingen av næringene har større sysselsettingsandel enn 15 prosent, mens Torsken framstår som kommunen med mest ensidig næringsliv med 50 prosent sysselsatte innenfor næringsmiddelindustrien.

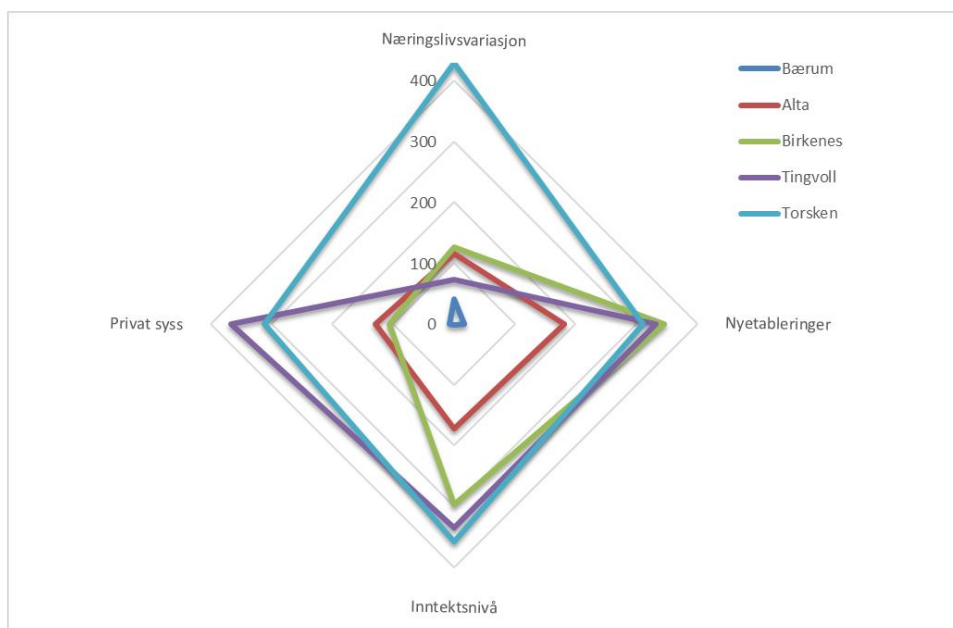
På Kvitsøy ble det etablert 11 nye bedrifter i 2015, noe som topper statistikken for nyetableringer per innbygger. Inntektsnivået var fortsatt høyest i Sola kommune, og inntektsveksten fra 2014 var også høyest i landet i Sola, på vel 10 prosent. Gjennomsnittsinntekten var nesten det doble av nivået i Etnedal. Også andel privat sysselsetting var høyest i Sola, med stor andel sysselsetting tilknyttet petroleumsvirksomhet. Leikanger har lavest andel, med stor andel av sysselsettingen tilknyttet fylkesadministrasjonen.

Figur 4.3 illustrerer spredningen mellom kommunene, eksemplifisert med fem kommuner med ulik rangering innenfor delområdeindikatoren næringsliv, jmfør Tabell 4.2. Figuren viser at bildet er sammensatt med store variasjoner mellom enkeltindikatorerne innenfor samme kommunen. Kommuner i midtsjiktet, som Birkenes og Alta, kan rangere høyt på næringslivsvariasjon og privat sysselsetting, og samtidig lavt på nyetableringer og inntektsnivå.

Figur 4.2 Næringsliv-indikatorene, 2015

Figur 4.3 Næringsliv, rang 1, 107, 214, 321, 428

4.2 Arbeidsmarked

Arbeidsmarkedsindikatorerne dekker sysselsatte personer i prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder, sykmeldte, andelen uføre, arbeidsledighet og arbeidsmarkedsintegrasjon. Tabell 4.3 viser de høyest og lavest rangerte kommunene for gjennomsnittet av arbeidsmarkedsindikatorerne. De høyest rangerte kommunene har alle lav andel uføre og lavt sykefravær og generelt lav arbeidsledighet. Et unntak er kommunene i Stavangerområdet, der arbeidsledigheten har steget kraftig fra 2014 til 2015. Indikatoren for arbeidsmarkedsintegrasjonen varierer mer. Denne er typisk høy for de geografisk mindre, og mer befolkningstette, kommunene. De mer spredt bebygde kommunene har generelt større avstander til omliggende kommuner og dermed fysiske begrensninger for arbeidsmarkedsintegrasjon. Hemsedal er ett eksempel med relativt lang avstand til andre nabokommunesenter, mens Stokke ligger godt til rette for pendling.

Kommunene blant de 20 lavest rangerte ligger i de tre nordligste fylkene, i tillegg til Kragerø og Søndre land med høye andeler uføre og høyt sykefravær. Kragerø har relativt høy uføreandel og høy arbeidsledighet. Fellestrekk for de fleste av de lavest rangerte kommunene er at de ligger i stor avstand fra de viktigste bolig- og arbeidsmarkedsregionene, de er ikke trafikale knutepunkt og har begrenset omfang av offentlige virksomheter. Spredt befolkning og lange avstander til nærmeste kommune gjør at de rangeres lavt også på arbeidsmarkedsintegrasjon.

Tabell 4.3 Arbeidsmarked: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015

Rang	Høyest rangert	Rang	Lavest rangert
1	Sola	409	Kvalsund
2	Leikanger	410	Kragerø
3	Bærum	411	Kvænangen
4	Kvitsøy	412	Flakstad
5	Asker	413	Berlevåg
6	Oppegård	414	Vestvågøy
7	Lørenskog	415	Tysfjord
8	Skedsmo	416	Søndre Land
9	Ski	417	Lyngen
10	Ås	418	Dyrøy
11	Lier	419	Porsanger
12	Åseral	420	Røst
13	Ullensaker	421	Gratangen
14	Tolga	422	Skjervøy
15	Gol	423	Lebesby
16	Nittedal	424	Øksnes
17	Førde	425	Båtsfjord
18	Hemsedal	426	Bø (Nordl.)
19	Utsira	427	Hasvik
20	Sogndal	428	Ballangen

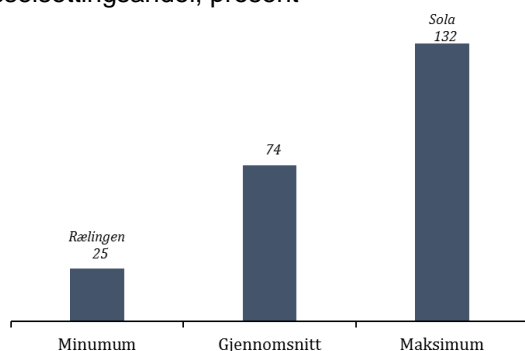
Som vi ser i Figur 4.4 er det stor variasjon i sysselsettingsandelenene. Høy andel i Sola reflekterer høy grad av innpendling fra andre kommuner. I Rælingen tilsvarer sysselsettingen i kommunen bare 25 prosent av arbeidsstyrken, noe som gjenspeiler utpendling til Oslo og andre omliggende kommuner.

Arbeidsmarkedsintegrasjon bestemmes i stor grad av geografiske forhold. Den er naturlig lav på Værøy, og høyest i tett befolkede kommuner som ligger nær opp ved

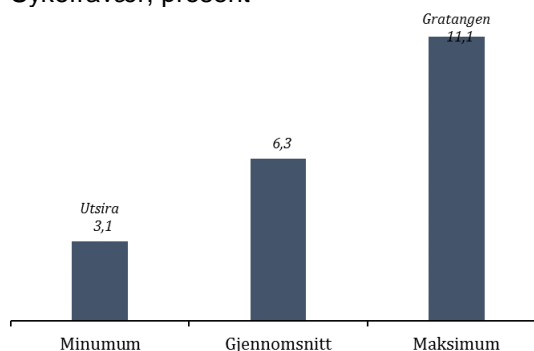
andre arbeidsmarkeder, som Lørenskog. Figur 4.5 gjenspeiler at Sola, som samlet sett rangeres høyest på arbeidsmarkedsindikatorene, er en av kommunene med aller høyest arbeidsledighet, på 4,5 prosent. Levanger er et eksempel på en kommune på landsgjennomsnittet på alle indikatorene, også med hensyn til integrert arbeidsmarked med nabokommunene.

Figur 4.4 Arbeidsmarkeds-indikatorene, 2015

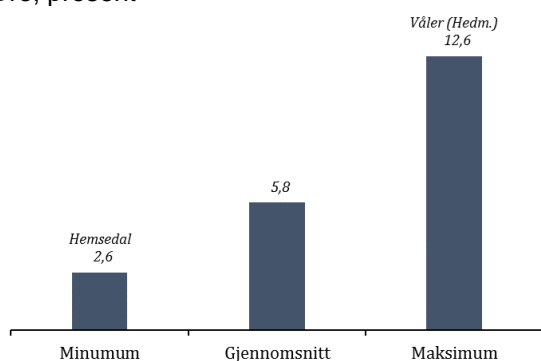
Sysselsettingsandel, prosent

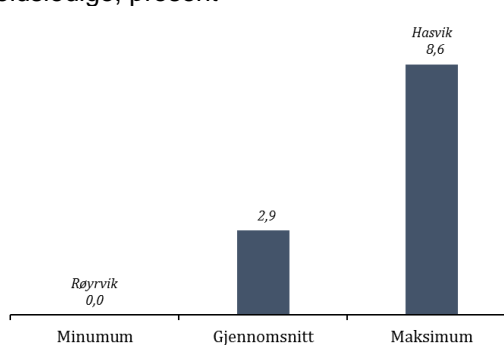
Sykefravær, prosent

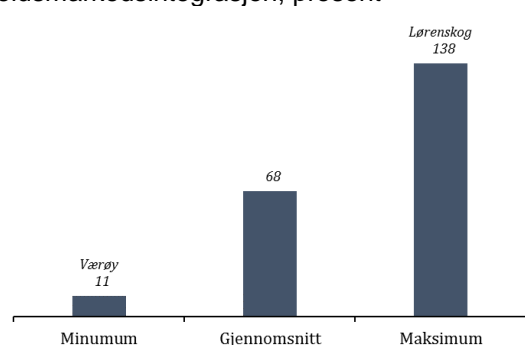
Uføre, prosent

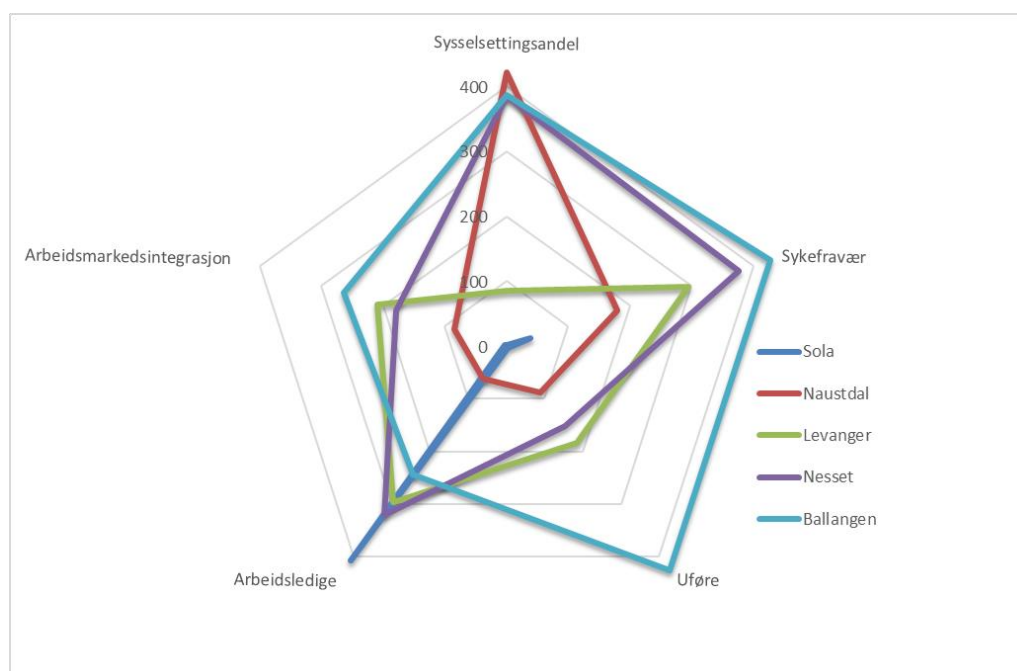
Arbeidsledige, prosent

Arbeidsmarkedsintegrasjon, prosent

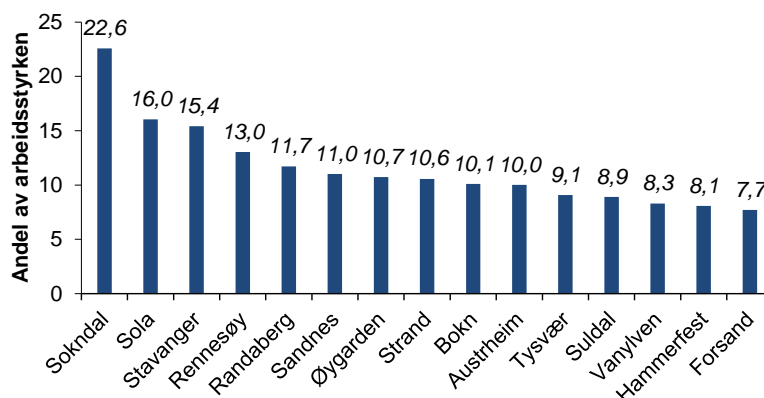
Figur 4.5 Arbeidsmarked, rang 1, 107, 214, 321, 428

4.2.1 Virkninger av oljepriset

Med den store økningen i ledigheten i Rogaland er det interessant å se nærmere på virkningen i arbeidsmarkedet i kjølvannet av fallet i oljeprisen. Oljeprisfallet vil ventelig ha størst virkninger for kommuner med mange innbyggere som jobber i eller i tilknytning til petroleumssektoren. Vi har sett nærmere på de 15 kommunene med størst andel av næringslivet innenfor bergverksdrift og utvinning¹ i 2012, før oljeprisen begynte å synke, se Figur 4.6. Fallende produksjon i leverandørindustrien har også påvirket arbeidsmarkedet i mange kommuner i Rogaland og Hordaland. Vi har imidlertid ikke sett på kommuner med høy andel ansatte i leverandørindustrien for offshoremarkedet, siden det er vanskelig å skille ut de berørte industrinæringene i de ulike kommunene.

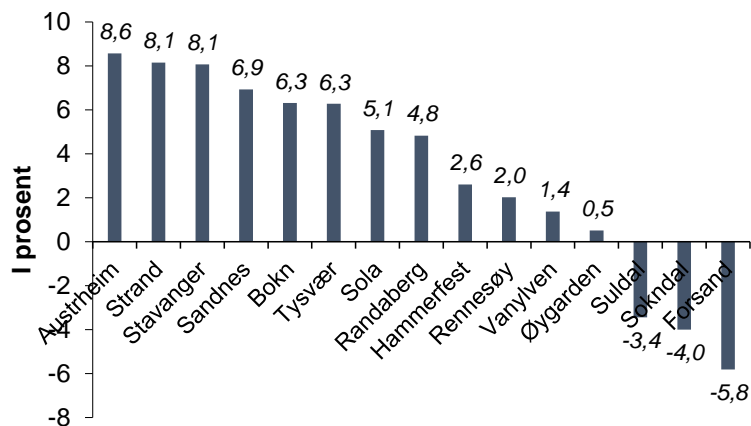
Figur 4.6 Andel av arbeidsstyrken sysselsatt i bergverksdrift og utvinning i 2012

¹ NACE-koder 05-09

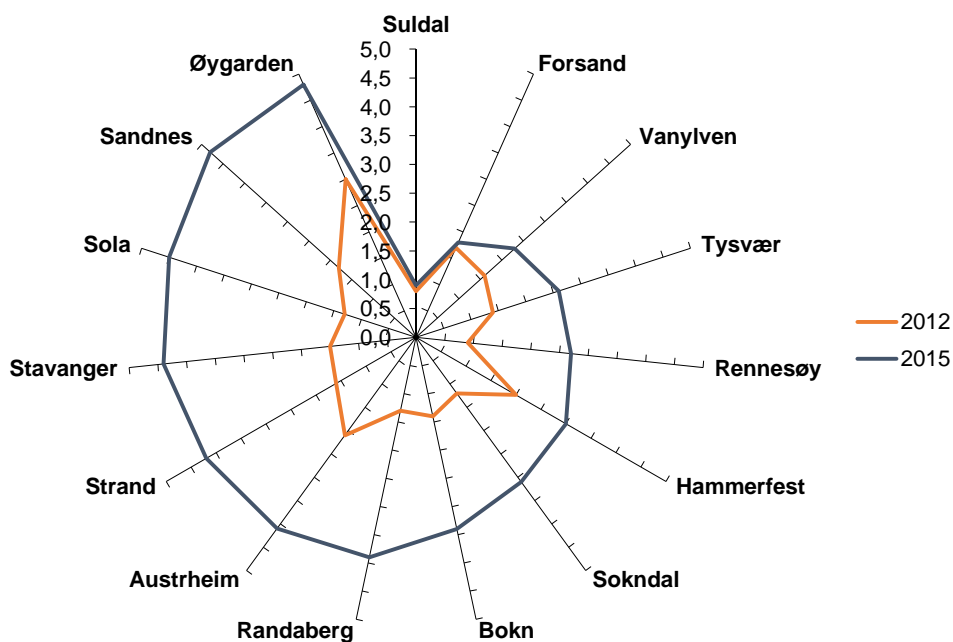
Figur 4.7 viser de 12 av disse 15 kommunene som har opplevd den største nedgangen i sysselsettingsandelen (jamfør første indikatoren ovenfor). Nedgangen har vært størst i kommunene Austrheim, Strand og Stavanger, som har opplevd en nedgang i sysselsettingen på over 8 prosent fra 2012-nivået.

Figur 4.7 Nedgang i sysselsettingsandelen fra 2012 til 2015, prosent

Figur 4.8 viser speilbildet på den reduserte sysselsettingen i form av økt arbeidsledighet. Mens arbeidsledigheten økte fra 2,3 til 2,9 prosent på nasjonalt nivå, har det vært en betydelig større økning i arbeidsledigheten i de typiske petroleums-kommunene. De største endringene har skjedd i Sandnes, Stavanger og Sola, som før oljeprisfallet hadde en relativt lav arbeidsledighet (rundt 1,5 prosent) men i 2015 hadde en arbeidsledighet på rundt 4,5 prosent.

Figur 4.8 Arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken, prosent

Regional mobilitet

Statistisk sentralbyrå har nylig analysert i hvilke næringer de som har sluttet i petroleumsnæringene arbeider ved hjelp av registertall for a-ordningen (Næsheim 2016). Analysen viser at 42 prosent av de som sluttet i oljenæringene i første halvår 2015 og som ikke jobbet neste halvår, var i ny jobb i mars 2016. Disse har funnet veien til en rekke andre næringer. De fleste har gått til næringer som typisk etterspør personer med teknisk fagkompetanse på ulike nivå, og flest har gått til industrinæringen. Relativt mange har også gått til offentlig administrasjon. En forklaring kan være at teknisk etat i kommuner og statlige samferdselsetater etterspør ingeniørkompetanse. Rundt 8 prosent har fått jobb i petroleumsnæringen på ny, etter å ha vært ute av næringen i minst seks måneder. Det kan forklares av at det før oljeprisfallet var planlagt flere store investeringsprosjekter, som utbyggingen av Johan Sverdrup på utsirahøyden i midtre del av Nordsjøen.¹

SSBs analyse ser altså på bevegelser mellom næringer, mens ikke hvor arbeidskraften flytter. Vi har derfor ikke et grunnlag for å si noe om hvordan sysselsettingsendringene i petroleumskommunene har slått ut i økt sysselsetting, eller vekst i næringslivet i andre kommuner.

Uansett årsak har arbeidsmarkedene styrket seg i flere kommuner samtidig med den negative utviklingen i oljeprisen. Tabell 4.4 illustrerer endringene ved økningen i sysselsetting i de femten regionene med høyest vekst i antallet sysselsatte, og i de femten regionene der sysselsettingen har gått mest tilbake. Her gjentas bildet med størst nedgang i sysselsettingen på Nord-Jæren, men det er tilbakegang i regioner over hele landet. Sysselsettingsveksten har vært størst i det sentrale Østlandsområdet og i Trondheim. Vi ser også at sysselsettingen har økt på Jæren. Det er imidlertid vanskelig å trekke noen klare slutninger om arbeidskraftens flyttinger ut fra disse tallene. Det kan imidlertid se ut som at arbeidskraften flytter ser fra Vestlandet til større byer (utenom Stavanger og Bergen, som har et betydelig innslag petroleumsvirksomhet) og østlandsområdet, noe som vil forsterke sentraliserings-/urbaniseringstrenden som allerede er til stede.

En direkte konsekvens av at flere har mistet jobben kan være at de velger å starte opp nye virksomheter. Tabell 4.5 viser nyetableringer per 1000 innbygger i yrkesaktiv alder. Til tross for den fallende oljeprisen viser Ryfylke og Nord-Hordaland en vekst i antall nyetableringer. Ellers er det ingen klare geografiske utviklingstrekk, veksten er spredd over hele landet.

¹ Jamfør utbyggingen av Johan Sverdrup på Utsirahøyden i midtre del av Nordsjøen. Feltet kommer etter planen i produksjon i 2019, og er et av de største feltene på norsk sokkel. Det er også igangsatt og planlagt flere andre mindre utviklingsprosjekter.

Tabell 4.4 Regioner med størst endring i sysselsettingen, 2012-2015*

Region	Endring i sysselsetting		Region	Endring i sysselsetting	
	Antall	Prosent		Antall	Prosent
Nord-Jæren	-5103	-3 %	Oslo	10868	2 %
Grenland	-2037	-4 %	Follo	2784	6 %
Østre Agder	-1271	-3 %	Trondheim	1763	1 %
Nordmøre	-883	-3 %	Nedre Romerike	1636	2 %
Nedre Glomma	-837	-1 %	Akershus vest	1477	2 %
Sunnmøre/Ålesund	-825	-1 %	Tromsø	1426	3 %
Vesterålen	-785	-6 %	Øvre Romerike	830	2 %
Haugalandet	-749	-2 %	Hamar	743	2 %
Varanger	-741	-7 %	Jæren	574	3 %
Moss	-710	-3 %	Kystfosen	537	4 %
Kongsberg	-664	-3 %	Drammen	535	1 %
Gudbrandsdalen	-555	-5 %	Lillehammer	417	2 %
Nord-Hordaland	-518	-4 %	Tønsberg	409	1 %
Ringerike	-508	-3 %	Midt-Troms	331	2 %
Midt Telemark	-494	-3 %	Gjøvik	246	1 %

*: Registerbasert sysselsettingsstatistikk er fra og med 2015 basert på et nytt datagrunnlag, som gir et lavere antall sysselsatte enn ved det gamle opplegget (6 prosent lavere på landsnivå). Tabellen illustrerer dermed tendenser mellom kommuner, men det er ikke gitt at endringstallene er helt korrekte.

Tabell 4.5 Nyetableringer per 1000 innbyggere i yrkesaktiv alder

Region	Antall	Endring
	2015	2012-2015
Nordkinn	26	130 %
Varanger	173	58 %
Ryfylke	141	52 %
Harstad-regionen	280	44 %
Gudbrandsdalen	226	37 %
Nord-Hordaland	304	32 %
Tynset	103	28 %
Sør-Helgeland	115	25 %
Tana	46	25 %
Firda	434	24 %
Moss	704	23 %
Hadeland	219	23 %
Østre Agder	885	22 %
Voss og Hardanger	329	21 %
Tromsø	912	19 %

4.3 Demografi

Demografiindikatorerne dekker befolkningsvekst, netto innflytting, alderssammensetningen i arbeidsmarkedet, det vil si andelen yngre (20-24 år) på vei inn i arbeidsmarkedet i forhold til eldre (60-64 år) på vei ut og aldring, det vil si forventet andel av befolkningen over 80 år 20 år fram i tid.

Tre kommuner fra Rogaland ligger blant de ti høyest rangerte, mot seks i fjor. Likevel dominerer Rogaland kart med sju kommuner blant de 20 høyest rangerte. Læresteder som Ås og Sogndal og storbyer som Trondheim, Bergen og Kristiansand ligger også blant de høyest rangerte. Fellestrekk for de lavest rangerte kommunene er at de er små og desentrale.

Tabell 4.6 Demografi: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015

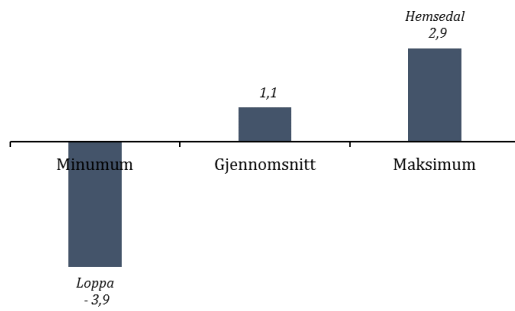
Rang	Høyest rangert	Rang	Lavest rangert
1	Ås	409	Kvalsund
2	Gjesdal	410	Måsøy
3	Bø (Telem.)	411	Storfjord
4	Sogndal	412	Grue
5	Sola	413	Norddal
6	Oslo kommune	414	Halsa
7	Ullensaker	415	Namsskogan
8	Trondheim	416	Utsira
9	Klepp	417	Hattfjelldal
10	Fjell	418	Leka
11	Grimstad	419	Lødingen
12	Time	420	Vanylven
13	Sandnes	421	Røyrvik
14	Os (Hord.)	422	Etnedal
15	Rennesøy	423	Fosnes
16	Åseral	424	Solund
17	Bergen	425	Bindal
18	Kristiansand	426	Beiarn
19	Randaberg	427	Engerdal
20	Sørumsund	428	Loppa

Den gjennomsnittlige årlige befolkningsveksten de siste tre år var høyest i vintersportkommunen Hemsedal med 2,9 prosent, mens Loppa hadde en befolkningsnedgang på nesten 4 prosent, se Figur 4.9. Den interne flyttingen, som er null for landet som helhet, viser størst fraflytting i Hattfjelldal på 11 prosent, og høyest innflytting i Hurdal, som er den minste kommunen i Akershus, på 3,5 prosent. Endringer i drift i enkeltvirksomheter kan gi store utslag i bosettingen i små kommuner.

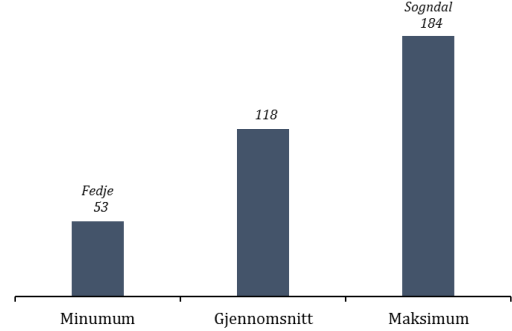
Figur 4.10 viser stor grad av samvariasjon mellom enkeltindikatorerne innenfor demografi. Ås er rangert høyt på alle fire og Lom, som rangeres relativt lavt på alle, har negativ befolkningsvekst, få unge i forhold til eldre og høy forventet vekst i den eldre del av befolkningen i de neste 20 år. Østre Toten er et eksempel på en kommune som ligger nær landsgjennomsnittet på alle demografiindikatorerne.

Figur 4.9 Demografi-indikatorene, 2015

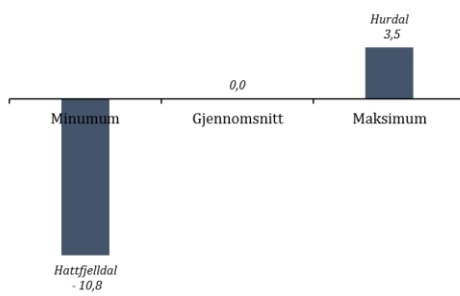
Befolkningsvekst, prosent

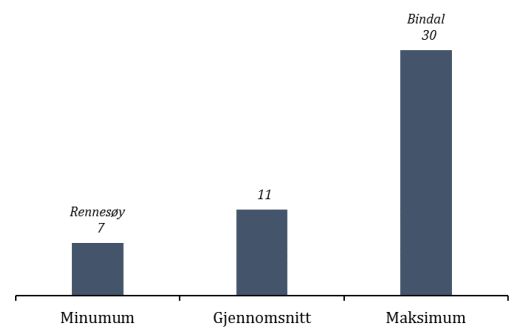
Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken, prosent

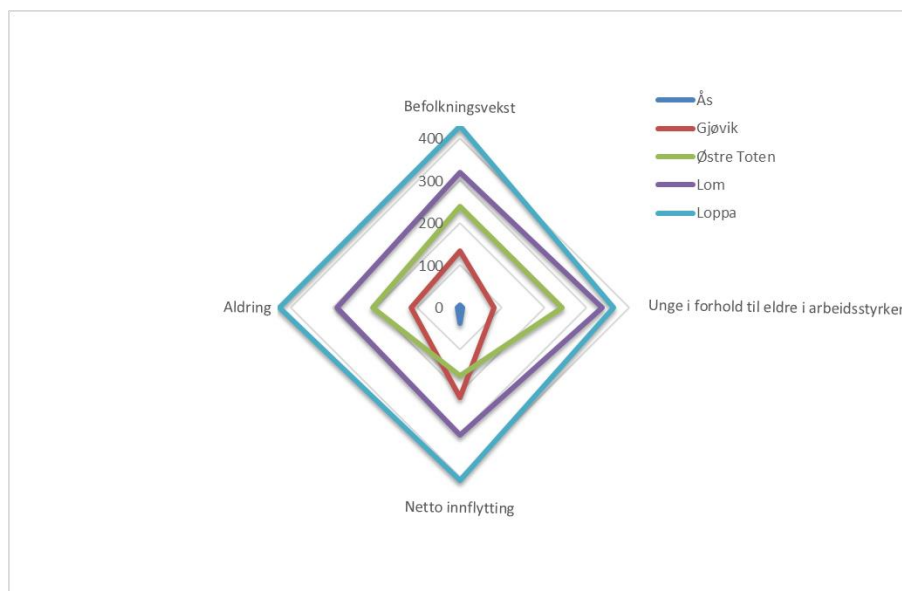
Netto innflytting, prosent

Aldring, prosent

Figur 4.10 Demografi, rang 1, 107, 214, 321, 428

4.4 Kompetanse

Kompetanseindikatorerne dekker utdanningsnivået blant sysselsatte i kommunene innenfor tre utdanningsgrupper. Indikatorerne omfatter andelen med universitetsutdanning over fire år, og andelen med teknisk/naturvitenskapelig utdanning *opptil* 4 år. I tillegg er tilgang på fagutdannede viktig for næringslivet.

Listen over de 20 høyest rangerte preges av kommuner med høy andel kompetansearbeidsplasser, både små kommuner med enkeltvirksomheter med høy kompetanse (for eksempel Sunndal og Kongsberg) og storbyer med utdanningsinstitusjoner. Leikanger kommer best ut med nest høyest andel med teknisk og naturvitenskapelig utdanning og høy andel med minst fire års høyere utdanning. Leikanger er en relativt liten kommune, men har store kompetansearbeidsplasser som fylkesadministrasjon og Statens Vegvesen. Halvparten av kommunene ligger på Vestlandet.

De 20 kommunene som er lavest rangert er gjennomgående små kommuner med næringsvirksomhet i stor grad knyttet til primærnæringene. Disse kommunene ligger typisk på indre Østlandet, med seks mindre innlandskommuner i Østfold (Aremark, Rømskog, Skiptvedt, Hobøl, Trøgstad og Våler), og i de nordligste fylkene.

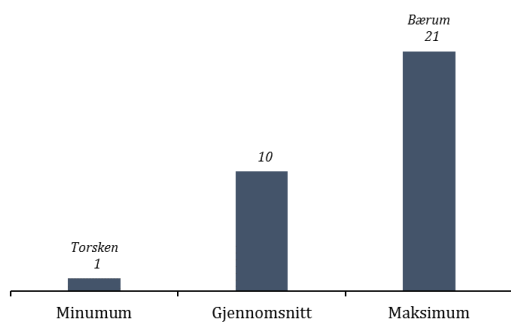
Tabell 4.7 Kompetanse: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015

Rang	Høyest rangert	Rang	Lavest rangert
1	Leikanger	409	Våler (Østf.)
2	Sola	410	Søndre Land
3	Kongsberg	411	Berlevåg
4	Bærum	412	Hurdal
5	Trondheim	413	Båtsfjord
6	Stavanger	414	Trøgstad
7	Oslo kommune	415	Siljan
8	Sunndal	416	Svelvik
9	Ås	417	Hobøl
10	Ulstein	418	Naustdal
11	Bergen	419	Skiptvet
12	Årdal	420	Torsken
13	Horten	421	Røst
14	Kristiansand	422	Karlsøy
15	Porsgrunn	423	Værøy
16	Stord	424	Rømskog
17	Åseral	425	Kvæfjord
18	Austevoll	426	Aremark
19	Molde	427	Gamvik
20	Modalen	428	Moskenes

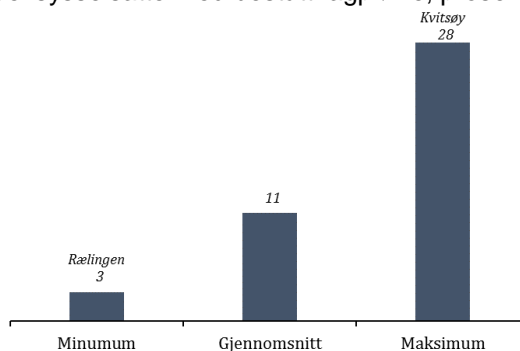
Som vist i Figur 4.11, har Bærum høyest andel sysselsatte med høyere utdanning over 4 år, på 21 prosent, over det doble av landsgjennomsnittet. Andelen med beståtte fagprøver er 11 prosent for landsgjennomsnittet, med høyest andel for Kvitøy. Kongsberg, med sitt sterke teknologimiljø, har høyest andel med teknisk og naturvitenskapelig utdanning. Figur 4.12 uttrykker at kommuner med høyt andel teknisk naturvitenskapelig utdanning kan ha lav andel med fagprøver, jmfør Jondal og Leikanger, og omvendt for Surnadal.

Figur 4.11 Kompetanse-indikatorene, 2015

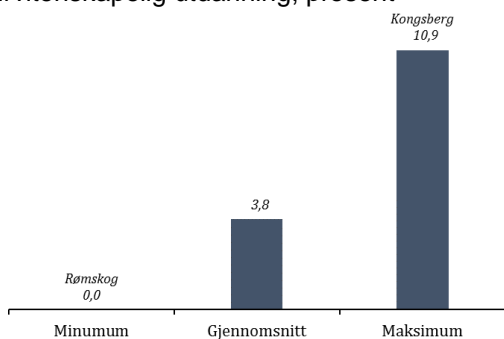
Andel sysselsatte med minst fire års høyere utdanning, prosent

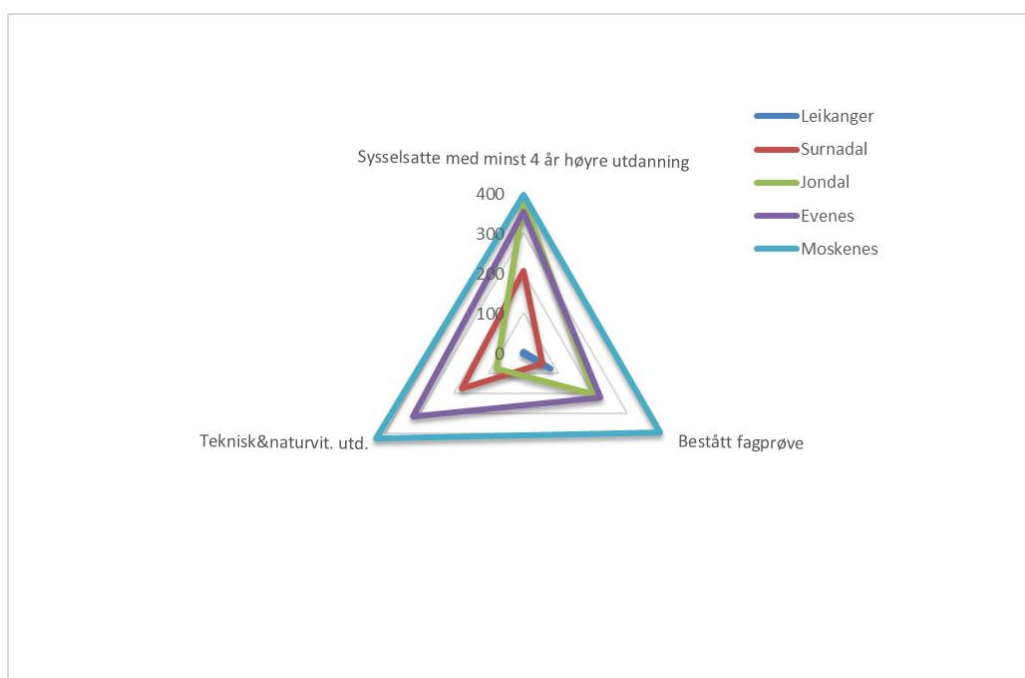
Andel sysselsatte med bestått fagprøve, prosent

Andel sysselsatte med teknisk og naturvitenskapelig utdanning, prosent

Figur 4.12 Kompetanse, rang 1, 107, 214, 321, 428

4.5 Kommuneøkonomi

Indikatorene for kommuneøkonomi omfatter kommunenes administrasjonsutgifter per innbygger og eiendomsskatt på næringseiendom (annen eiendom). Videre omfattes kommuneinntekter (inntekter fra eiendomsskatt, inntekt og formue, andre salgs- og leieinntekter) i forhold til driftsutgifter. Rammetilskuddet er ikke inkludert. Kjøp av private tjenester anses som en positiv drivkraft for næringslivet. Kommunal betalingsevne måles ved arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter.

Alle de 20 kommunene som rangeres høyest ligger i det sentrale østlandsområdet og i Rogaland og Hordaland, med Trondheim og Haram som unntak, se Tabell 4.8. De største byene inngår her, og de høyest rangerte kommunene preges ellers av at de er store og folketette, eller har tilknytning til oljevirksomheten. Det er likevel stor variasjon i enkeltindikatorerne for kommunene. Mange kommer høyt opp i rangeringen siden de ikke har eiendomsskatt, selv om disse har høye administrasjonsutgifter (som Asker og Bærum) eller lav kommunal betalingsevne (som Oslo og Bergen). Austevoll rangeres høyest først og fremst på grunn av at kommunen har størst andel kjøp av private tjenester.

Mange kraftkommuner med svært god økonomi målt i betalingsevne og kommuneinntekter rangeres lavt siden de har eiendomsskatt. Blant disse er Bykle og Sirdal, som rangeres blant de 20 laveste. Kraftkommunene har også svakere insentiver til å holde administrasjonsutgiftene lave. Ellers dominerer kommuner i de nordligste fylkene blant dem som rangeres lavest.

Tabell 4.8 Kommuneøkonomi: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2015

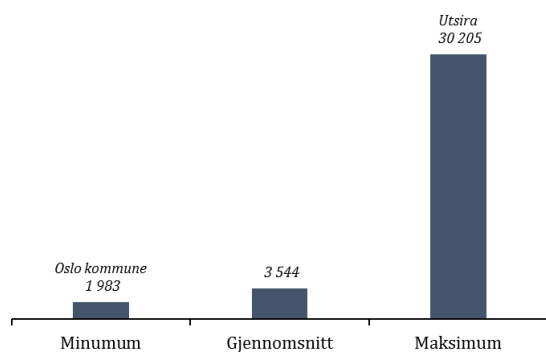
Rang	Høyest rangert	Rang	Lavest rangert
1	Austevoll	409	Kvæningen
2	Asker	410	Loppa
3	Oslo kommune	411	Torsken
4	Bærum	412	Sirdal
5	Lier	413	Træna
6	Bergen	414	Rødøy
7	Stavanger	415	Fedje
8	Nittedal	416	Sørfold
9	Ullensaker	417	Nesseby
10	Røyken	418	Tjeldsund
11	Sandefjord	419	Fosnes
12	Sola	420	Namsskogan
13	Askøy	421	Tysfjord
14	Tjøme	422	Røyrvik
15	Haram	423	Vevelstad
16	Sandnes	424	Bykle
17	Gjerdrum	425	Utsira
18	Trondheim	426	Tydal
19	Os (Hord.)	427	Eidfjord
20	Vestby	428	Modalen

Som vist i Figur 4.13, er det meget stor variasjon i kommunale administrasjonsutgifter per innbygger, fra 1983 kroner i Oslo til over 30 000 kroner i Utsira. Gjennomsnittet er 3500 kroner. Det er også stor variasjon i eiendomsskatten, med 84 kommuner uten skatt, til kraftkommunene og petroleumskommunene som tar inn mest, som Modalen,

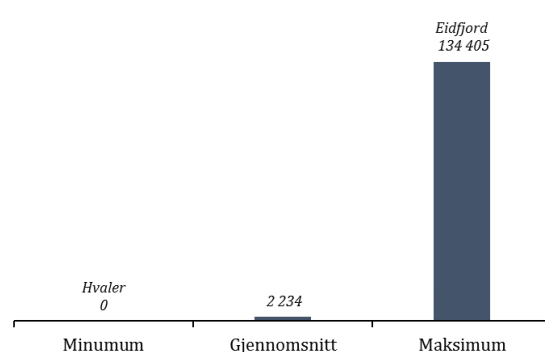
Øygarden, Aukra og Eidfjord med over 100 000 kroner per sysselsatt. Kommunal betalingsevne varierer også sterkt, der Tysnes har negativ arbeidskapital til Jondal med høyest arbeidskapital ifht. brutto driftsinntekter. Figur 4.14 gjenspeiler at det er relativt liten sammenheng mellom de ulike indikatorene innenfor kommuneøkonomi. Kommuner med høye ressursbaserte inntekter (petroleum og vannkraft) høster inntekter gjennom eiendomsskatt, som anses som en negativ indikator for næringslivet for kommunene generelt.

Figur 4.13 Kommuneøkonomi-indikatorene, 2015

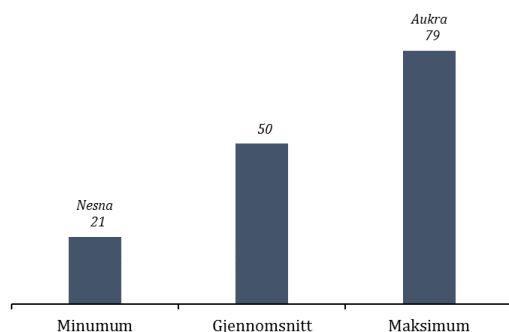
Kommunale administrasjonsutgifter, kroner

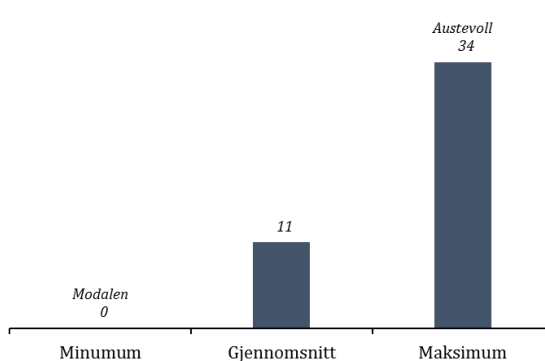
Eiendomsskatt, kroner

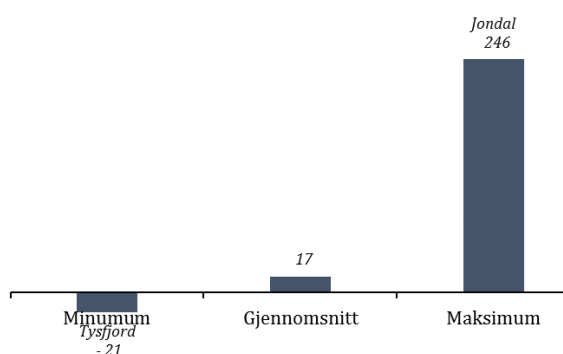
Kommuneinntekter i forhold til utgifter, prosent

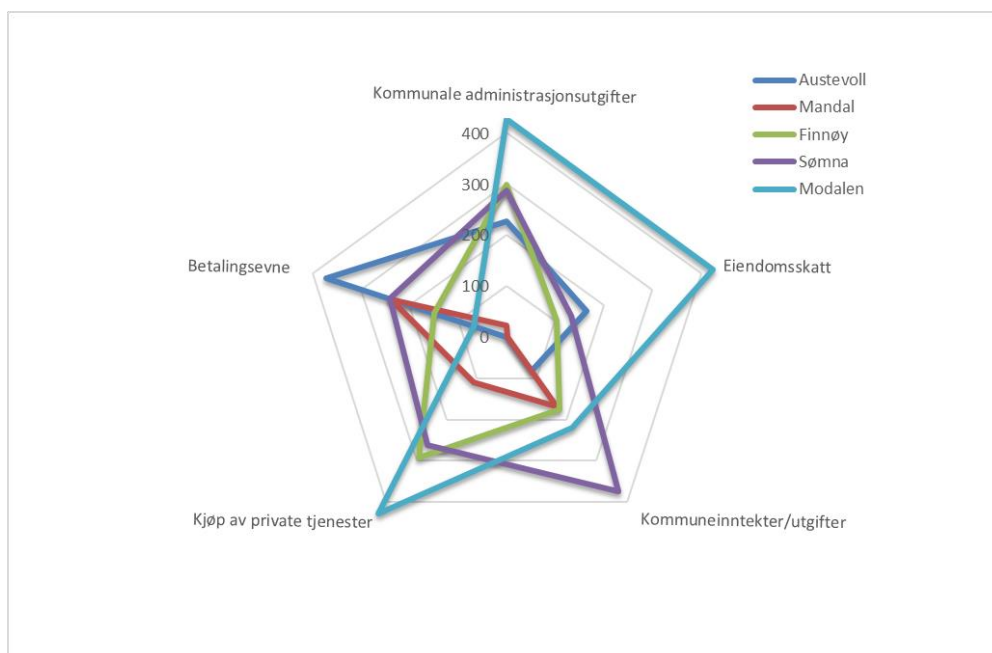
Kommunenes kjøp av private tjenester, prosent

Kommunal betalingsevne, prosent

Figur 4.14 Kommuneøkonomi, rang 1, 107, 214, 321, 428

4.6 Endringer i kommunene siden 2010

For de kommunene som rangeres høyest og lavest har det vært små endringer fra 2010 til 2015 (Tabell 4.10), mens det er mange eksempler på store bevegelser for de mellomliggende kommunene, se Tabell 4.9.

Tabell 4.9 Kommuner med størst endringer i perioden 2010-2015

	Endring i rangering 2010-2015						Rangering 2015					
	TOTAL-indikator	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi	TOTAL-indikator	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi
Mest fremgang												
Jondal	130	-193	12	265	43	310	172	376	196	95	214	34
Aukra	104	167	-96	112	91	-19	100	49	181	63	148	320
Gulen	100	-72	51	228	37	-59	83	152	39	127	86	275
Bardu	97	-9	44	262	-87	113	221	416	143	57	203	218
Flå	95	197	-9	183	-57	-77	121	47	152	119	259	181
Osterøy	93	40	114	48	48	45	150	195	165	88	255	192
Hurdal	90	98	-2	170	-3	59	220	160	271	87	412	170
Naustdal	85	30	66	138	-23	41	256	380	107	84	418	239
Vang	83	144	12	72	36	-29	244	200	86	327	158	366
Tysnes	83	91	-121	100	94	89	208	85	259	281	115	245
Mest tilbakegang												
Lardal	-94	-141	-36	-76	-40	-59	229	235	164	272	270	168
Bjerkreim	-95	18	-46	-142	-115	81	146	129	75	152	327	174
Årdal	-112	-250	66	-72	-5	-75	171	311	101	383	12	188
Tydal	-114	135	-106	-241	-71	-4	328	154	195	322	163	426
Hjelmeland	-123	13	-61	-161	5	-22	203	55	71	374	144	296
Sandøy	-126	-155	-19	-122	21	-95	223	374	66	373	51	195
Granvin	-130	-116	-72	-114	-22	-170	359	361	176	376	295	376
Austrheim	-131	-167	-54	-108	27	-68	218	298	78	241	187	289
Utsira	-137	-222	22	-229	-2	-2	357	340	19	416	175	425
Stordal	-180	-56	-104	-251	63	-113	320	379	127	380	188	298

Jondal, som gikk mest fram, flyttet 130 plasser i forhold til 2010. Grunnen var stor framgang i demografiske faktorer (netto innflytting, flere yngre) og bedret kommuneøkonomi. Samtidig hadde Jondal langt færre nyetableringer i 2015 enn i 2010. Framgangen i Aukra henger først og fremst sammen med økt netto innflytting, som kan knyttes opp til at ilandsføringsanlegget for Ormen-Lange feltet ble lagt på Aukra.

Kommuner på sørvestlandet dominerer listen av de som har gått mest tilbake. Stordal, som gikk mest tilbake med 180 plasser hadde tilsvarende negativ demografisk utvikling og økning i sykefraværet. Vi ser også kommuner i Rogaland blant de som har gått mest tilbake, som Bjerkreim og Hjelmeland. Det er generelt små kommuner, som er følsomme for endringer i enkelt næringer, som har flyttet seg mest i begge retninger. Den viktigste årsaken til tilbakegangen er i første rekke svak eller negativ befolkningsvekst.

Tabell 4.10 viser endringer i rangering for de 20 høyest og 20 lavest rangerte kommunene, jamfør Tabell 4.1. Hovedbildet er at det har vært lite bevegelse i de høyest rangerte, mens det er større bevegelse i de lavest rangerte kommunene. De lavest rangerte kommunene har generelt liten befolkning (se også kapittel 5), og da skal det små endringer til før for eksempel kompetansenivå, demografisk sammensetning og kommuneøkonomiindikatorer endres. De høyest rangerte kommunene er byer og andre store kommuner, der små endringer i større grad utjevnes innenfor kommunen.

Austevoll og Sogndal har gått merkbart fram. Austevoll ligger nær arbeidsmarkedet i Bergen, og har i perioden siden 2010 gått fra negativ til positiv netto innflytting. I tillegg har økte kommunale kjøp av private tjenester flyttet kommunen opp i rangeringen.

Tabell 4.10 Endringer i rang i perioden 2010-2015

De 20 høyest rangerte kommunene i 2015		De 20 lavest rangerte kommunene i 2015	
	Endring		Endring
Sola	0	Ibestad	8
Bærum	0	Leka	6
Oslo kommune	1	Karlsøy	-13
Asker	-1	Hasvik	-18
Stavanger	0	Storfjord	0
Austevoll	17	Tjeldsund	10
Trondheim	1	Dyrøy	-19
Ås	2	Tysfjord	-11
Sandnes	-3	Kvalsund	11
Bergen	-1	Kvæfjord	-6
Ullensaker	-4	Lebesby	-4
Kongsberg	-1	Vevelstad	-9
Fjell	5	Engerdal	-18
Lier	2	Fosnes	-21
Sogndal	13	Torsken	4
Skedsmo	1	Bø (Nordl.)	-14
Kristiansand	-2	Kåfjord	-2
Klepp	2	Ballangen	-26
Ulstein	-7	Bindal	-8
Leikanger	-1	Loppa	-2

5. Hvilken betydning har kommunestørrelsen?

Inntrykket fra kommunegjennomgangen i kapittel 4 er at de små kommunene kommer jevnt over dårligere ut enn de store kommunene. Også i diskusjonen om kommunesammenslåing løftes innbyggerstørrelsen fram som en positiv faktor for vekst og utvikling.

Regresjonsanalyser er benyttet for å se nærmere på sammenhenger mellom kommunestørrelsen og hvordan kommunene kommer ut på de forskjellige indikatorene. De aller største kommunene også har høy befolkningskonsentrasjon, og mange av de positive effektene kan tenkes forklart nettopp av at befolkningen er konsentrert. For eksempel kan unge trekkes mot sentra med et bedre utviklet aktivitets- og kulturtilbud, slik at det er befolkningstettheten snarere enn kommunestørrelsen som gjør at aldringen er lavere i større kommuner. Videre kan kommunene være rimeligere å drifte når innbyggerne er konsentrert i mindre områder. I regresjonsanalysene korrigerer vi derfor også for sentralitet¹, målt som andel av innbyggerne som bor i tettbygde strøk. Regresjonsanalysene inneholder dermed de to forklaringsvariablene befolkning og sentralitet.

Vi konsentrerer analysen om kommuner med færre enn 30 000 innbyggere. Som vi ser i Tabell 5.1, er det signifikante sammenhenger mellom størrelsen på kommunene med under 30 000 innbyggere og de aller fleste indikatorene. Sentralitet har også betydning, isolert fra folketallet. I tolkningene er det viktig å huske at selv om sammenhengene er signifikante, sier de ikke noe om årsakssammenhenger.

Analysen viser at det er samvariasjon mellom folketallet og de demografiske indikatorene og for kommuneøkonomien. De store sentrale kommunene vokser i innbyggertall. Det ser vi ved at befolkningsveksten øker både med folketallet og med sentralitet. Det er også flere unge i forhold til eldre i store og sentrale kommuner.

Analysen viser at utgiftene til administrasjon er lavere i større kommuner, uavhengig av hvor tettbygde disse er. Tilsvarende har mindre sentrale kommuner høyere tendens til å pålegge eiendomsskatt. Kommuneinntektene og kommunenes kjøp av private tjenester har en positiv sammenheng med folketallet, og disse indikatorene er også høyere i sentrale kommuner. Det synes ikke å være en sammenheng mellom betalingsevnen og kommunestørrelsen for kommuner med folketall lavere enn 30 000.

Det er også en signifikant positiv sammenheng mellom kommunestørrelse og både utdanningsnivå over fire år og teknisk og naturvitenskapelig utdanning. For fagprøveutdannede er det ingen signifikant sammenheng med folketallet, men det er flere med denne typen utdanning i mindre sentrale strøk.

Inntektsnivået og graden av privat sysselsetting er høyere i større kommuner, og også signifikant høyere med i tettbygde kommuner. Næringslivsvariasjonen er også høyere i større kommuner. Vi finner imidlertid ingen signifikant samvariasjon mellom kommunestørrelse og nyetableringer.

Det er svakere samvariasjon mellom kommunestørrelse og arbeidsmarkedsindikatorene. Bare arbeidsmarkedsintegrasjonen er positivt korrelert med

¹ En hussamling skal registreres som et tettsted dersom det bor minst 200 personer der og avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter (kilde: SSB).

befolkningsstørrelsen, mens det er flere registrerte arbeidsledige i sentrale strøk, og flere uføre. Sysselsettingsandel og sykefravær er uavhengig av både folketall og sentralitet.

Tabell 5.1 Signifikanstest for folketall, sentralitet og indikatorer

Indikator	Folketall	Sentralitet
Næringsvariasjon	0,003(+)	0,389
Nyetableringer	0,170	0,195
Inntektsnivå	0,000(++)	0,006(++)
Privat sysselsetting	0,000(++)	0,734
Sysselsettingsandel	0,700	0,914
Sykefravær	0,303	0,480
Uføre	0,043	0,010(+)
Arbeidsledige	0,594	0,000(++) ¹⁾
Arbeidsmarkedsintegrasjon	0,000(++)	0,701
Befolkningsvekst	0,000(++)	
Unge i forhold til eldre	0,000(++)	0,000(++)
Netto innflytting	0,000(++)	0,017(+) ²⁾
Aldring	0,000(++)	0,000(++)
Minst 4 år høyere utdanning	0,000(++)	0,003(++)
Fagprøver	0,848	0,004(++) ²⁾
Teknisk naturvitenskapelig utd.	0,000(++)	0,052
Administrasjonsutgifter	0,000(++)	0,001(++)
Eiendomsskatt	0,003(++)	0,423
Kommuneinntekter	0,000(++)	0,000(++)
Private tjenester	0,000(++)	0,004(++)
Betalingsevne	0,547	0,084

++: signifikansnivå < 0,01: mindre enn 1 prosent sannsynlig at det ikke er sammenheng mellom folketall/sentralitet og indikatoren

+: signifikansnivå < 0,05

Andre: signifikansnivå > 0,05

1) Positiv sammenheng (mellom sentralitet og arbeidsledighet)

2) Negativ sammenheng (mellom sentralitet og indikatorene netto innflytting og fagprøveutdannede)

6. Har forskjellene mellom kommunene økt?

Som vist i stolpediagrammene i kapittel 4, er det stor spredning i indikatorverdiene mellom de høyest og lavest rangerte kommunene. I dette avsnittet ser vi nærmere på om forskjellene mellom *alle* kommunene har blitt større over tid, eller om det er blitt mer likhet mellom kommunene.

6.1 Forskjeller mellom høyest og lavest rangerte kommuner

Sammenligning av høyeste og laveste rangerte kommuner gir en oversikt over variasjonsområdet for indikatorene. Tabell 6.1 viser de høyeste og laveste verdiene for alle indikatorene for årene 2010 og 2015.

Videre viser tabellen endringer i differansen mellom høyeste og laveste verdi.¹ Endringer i dette målet viser om det er blitt større avstand mellom høyeste og laveste verdi i periodene 2011-2013 og 2013-2015. For verdier høyere enn 1,0 er det blitt større forskjell mellom høyeste og laveste verdi, og omvendt for verdier lavere enn 1,0, se høyre kolonne.

Som vi ser av tabellen, ble variasjonsområdet for de fleste indikatorene mindre over perioden 2013-2015. Dette gjaldt for uførandeler, arbeidsledighet og sysselsettingsandelene, og for alle utdanningsindikatorene. Det ble også mindre forskjeller mellom høyest og lavest rangerte for kommuneinntekter og kommunal betalingsevne. For næringslivsindikatorene økte imidlertid forskjellene, med større forskjeller mellom høyeste og laveste gjennomsnittlige inntektsnivå og antallet nyetableringer.

Bildet var noenlunde det samme for foregående toårsperiode, fra 2011 til 2013. Variasjonsområdet for næringslivsindikatorene økte også i denne perioden, og det ble mindre spenn i arbeidsmarkedsindikatorene og utdanningsnivået i kommunene. Variasjonsområdet for befolkningsindikatorene ble også mindre. Imidlertid økte forskjellen mellom beste og dårligste kommunale betalingsevne i denne perioden, mens den altså ble mindre fra 2013 til 2015.

Denne målestokken gir en intuitiv oversikt over endringer i størrelsen på variasjonsområdet for de enkelte indikatorene, men det er viktig å merke seg at den kun gjengir de to kommunene som befinner seg helt i ytterpunktet av fordelingen. Den sier ingenting om de mellomliggende kommunene, og dersom ytterpunktene representerer ekstreme avvik, kan denne informasjonen alene gi feilaktig inntrykk av endringer i forskjeller mellom kommunene. I neste avsnitt ser vi ikke bare på de to kommunene med høyeste og laveste verdi, men på alle kommunene i hele datasettet.

¹ Denne er beregnet som $[(x_{H,t} - x_{L,t})/\bar{x}_t] / [(x_{H,t-2} - x_{L,t-2})/\bar{x}_{t-2}]$, der x_H og x_L er indikatorens hhv høyeste og laveste verdi og \bar{x} er gjennomsnittsverdien for alle kommunene.

Tabell 6.1 Høyest og lavest rangerte kommuner*, 2010 og 2015

Indikator		Høyest verdi	Lavest verdi	Endring 2011-2013	Endring 2013-2015
Næringslivsvariasjon	2010	0,92	0,68	1,07	0,99
	2015	0,92	0,68		
Nyetableringer	2010	30	1	1,05	1,14
	2015	35	0		
Inntektsnivå, kroner	2010	465 600	257 500	1,00	1,11
	2015	587 700	295 900		
Privat sysselsetting, prosent	2010	87	27	1,04	1,04
	2015	88	30		
Sysselsettingsandel, prosent	2010	118	25	1,17	0,92
	2015	132	25		
Sykefravær, prosent	2010	10,5	2,8	0,89	1,09
	2015	11,1	3,1		
Uføre, prosent	2010	13,7	2,4	0,89	0,94
	2015	12,6	2,6		
Arbeidsledige, prosent	2010	9,3	0,0	0,77	0,79
	2015	8,6	0,0		
Arbeidsmarkedsint., prosent	2010	137	12	0,95	1,02
	2015	138	11		
Befolkningsvekst, prosent	2010	3,8	-4,0	0,97	1,25
	2015	2,9	-3,9		
Unge i forhold til eldre, prosent	2010	186	29	0,85	1,00
	2015	184	53		
Netto innflytting, prosent	2010	3,2	-3,5		
	2015	3,5	-10,8		
Aldring, prosent	2010	28	5	0,97	0,97
	2015	30	7		
Minst 4 år høyere utd., prosent	2010	17	0,5	0,98	0,94
	2015	21	1,1		
Fagprøveutdanning, prosent	2010	26	3	1,18	0,90
	2015	28	3		
Tekn. nat.vit. utd., prosent	2010	10	0	0,96	0,99
	2015	11	0		
Kommunale adm.utgifter, kr	2010	23 069	1750	1,19	1,13
	2015	30 205	1983		
Eiendomsskatt, kr	2010	110 184	0	1,06	0,90
	2015	134 405	0		
Kommuneinnt./utgifter, prosent	2010	82	21	1,05	0,84
	2015	79	21		
Kjøp av priv. tjenester, prosent	2010	13	0	0,91	1,67
	2015	34	0		
Komm. betalingsevne, prosent	2010	145	-49	1,82	0,68
	2015	246	-21		

*: Kommuneneavnene med høyest og lavest verdi framgår av søylefigurene i kapittel 4.

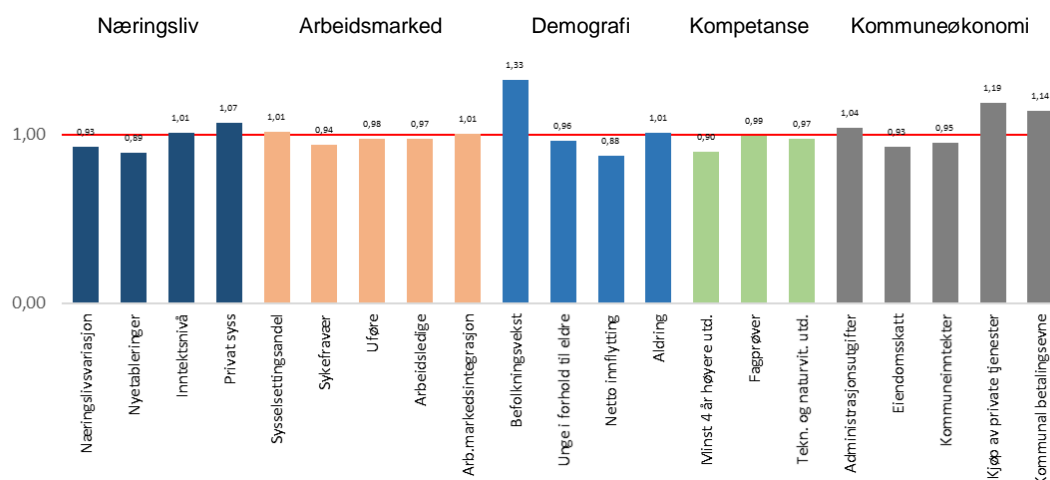
** : Forklaring av indikatorene: se kapittel 2.

6.2 Variasjonen i hele kommunesettet

For å illustrere hvordan forskjellene i hele massen av kommuner har utviklet seg over tid, ser vi på endringer i det relative standardavviket fra 2010 til 2015. Standardavviket er et uttrykk for variasjonen i indikatorverdiene for alle kommunene.¹ For indikatorer der verdien er større enn 1,00 har forskjellene mellom kommunene økt fra 2010 til 2015, jmfør den røde streken i Figur 6.1. Det vil si at den gjennomsnittlige forskjellen mellom hele massen av kommuner og gjennomsnittsverdien av indikatorene er blitt større. Når verdien er lavere enn 1,00, er det blitt mindre forskjeller mellom kommunene.

Som det framgår av Figur 6.1, er spredningen mellom kommunene om lag uendret eller redusert for flesteparten av indikatorene.

Figur 6.1 Endring i spredning fra 2010 til 2015

Innenfor *næringslivsindikatorene* er forskjellene i inntektsnivå mellom kommunene noenlunde uendret fra 2010 til 2015. Det er mindre forskjeller i antallet nyetableringer og i næringslivsvariasjonen.

For indikatorene innenfor *arbeidsmarked* er forskjellene mellom kommunene noenlunde uendret. Det gjennomsnittlige sykefraværet og arbeidsledigheten har økt med hhv 0,35 og 0,20 prosentpoeng over perioden, men variasjonen i disse størrelsene mellom kommunene har gått noe ned.

Det er mindre *demografiske forskjeller* mellom kommunene, målt i netto innflytting mellom kommunene og unge i forhold til eldre. Men det er blitt vesentlig større forskjeller i befolkningsveksten mellom kommunene over perioden 2010-2015.

Det er også mindre forskjeller i kommunenes *utdanningsnivå*. På landsbasis har det vært en økning på 35 prosent for sysselsatte med mer enn fire års høyere utdanning. Utdanningsnivået har økt også for de andre utdanningsgruppene i perioden. Nivåøkningen har vært størst i de kommunene som har lavest utdanningsnivå, og spesielt for de med høyere utdanning.

¹ Standardavviket S er kvadratroten av variansen, dvs. $S = \sqrt{1/n \sum_n (x_i - \bar{x})^2}$, $n=428$. Vi normerer verdiene med gjennomsnittsverdien (det relative standardavviket), $s = S/\bar{x}$, for å sammenligne resultatene for ulike tidspunkt. Vi ser på endringer i standardavviket, ved å dele det relative standardavviket i 2014 på det relative standardavviket i 2009.

For *kommuneøkonomiindikatorene* er det bare bruken av eiendomsskatt som har jevnet seg ut mellom kommunene. Siden 2010 har 47 flere kommuner innført eiendomsskatt. Samtidig er det blitt større ulikhet i kommunenes betalingsevne målt i arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter, selv om gjennomsnittlig arbeidskapital har økt for kommunene samlet. Forskjeller i kjøp av private tjenester er også blitt større mellom kommunene. Det er også blitt noe større ulikhet i kommunale administrasjonsutgifter per innbygger, og for landsgjennomsnittet har denne faktoren økt i perioden.

Vedlegg 1 Metode og data

De fem områdene Næringsliv, Arbeidsmarked, Demografi, Kompetanse og Kommuneøkonomi består av tre-fem enkeltindikatorer, se indikatoroversikten i Tabell 2.1. En vektet indikator er beregnet for hvert område. Enkeltindikatorerne er normert på en lik skala (fra 0-1), slik at de best rangerte kommunene ligger i ene enden av skalaen (0), og de med lavest rangering i andre enden av skalaen (1). Disse normerte indikatorerne er så veid sammen. Det er ikke åpenbart hvilke vekter som skal benyttes, og forskjellige typer av vektning har vært drøftet med NHO. I mangel på empirisk begrunnede alternativer ble valget å tillegge de enkelte indikatorerne innenfor hvert område lik vekt. Tilsvarende er den samlede indikatoren basert på områdeindikatorerne, der hvert område er gitt lik vekt.

Datagrunnlaget er hentet fra Statistikkbanken i Statistisk sentralbyrå, med unntak av tall for sysselsatte med fagutdanning som høyeste utdanning, og statistikker over uføre, som er hentet fra NAV. Alle tilstandsvariable for år t er målt ved utgangen av år t eller ved inngangen år $t+1$.

Kommuneinndelingen omfatter 428 kommuner. I 2012 ble 1723 Mosvik 1723 og 1729 Inderøy slått sammen til 1756 Inderøy. I 2013 ble 1901 Harstad og 1915 Bjarkøy slått sammen til 1903 Harstad. For årene før sammenslåingene er verdier for de tidlige kommunenumrene aggregert.

Data mangler for følgende indikatorer, kommuner og år:

Sykefravær: 1903 Harstad (2012, 2013).

Kommunale administrasjonsutgifter, Eiendomsskatt, Kommeinntekter i forhold til utgifter, Kommunenes kjøp av private tjenester: 1928 Torsken (2010, 2011).

Kommunal betalingsevne: 1525 Stranda (2012), 1849 Hamarøy (2012), 1853 Evenes (2012), 1903 Harstad (2012, 2013), 1928 Torsken (2010, 2011).

Datagrunnlag for indikatoren *Inntektsnivå* er ikke tilgjengelig for 2015. Indikatoren er derfor basert på tall fra 2014 (for 2015) og 2009 (for 2010).

Vedlegg 2 Resultater alle regioner og kommuner

Tabell V2.1 Resultater alle regioner, sortert etter rang, 2010 og 2015.

Se indikatorforklaringer i kapittel 2.

Regioner	TOTAL		Næringsliv		Arbeids- marked		Demografi		Kompe- tanse		Kommune - økonomi	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Akershus vest	1	1	1	1	1	1	11	9	2	2	1	1
Oslo	2	2	2	2	6	2	2	1	4	5	4	3
Nord-Jæren	3	3	3	3	2	7	3	6	5	4	5	6
Bergen	4	4	4	4	25	24	5	5	7	7	10	4
Trondheim	5	5	16	17	34	25	7	4	3	3	9	7
Kongsberg	8	6	34	51	5	5	35	18	1	1	40	37
Kristiansand	7	7	6	7	30	36	6	7	9	8	16	16
Jæren	6	8	10	11	4	15	1	3	64	59	28	26
Øvre Romerike	13	9	8	16	35	20	4	2	74	74	8	5
Nedre Romerike	12	10	32	40	13	6	9	8	61	62	7	8
Sandefjord	10	11	5	5	33	30	21	21	41	43	2	2
Tønsberg	9	12	23	21	9	11	24	26	14	17	3	10
Drammen	16	13	9	9	31	19	12	12	59	63	18	14
Haugalandet	11	14	12	10	26	35	10	14	12	13	14	18
Follo	15	15	47	49	12	8	15	11	54	60	6	12
Tromsø	22	16	58	43	43	32	13	10	8	10	34	27
Sunnmøre/Ålesund	14	17	7	13	18	21	20	24	28	33	13	17
Sogndal	20	18	62	63	3	3	29	29	10	9	55	48
Sunnhordaland	21	19	22	22	38	39	31	33	11	11	26	13
Indre Haugalandet	17	20	15	8	8	10	33	50	13	12	51	56
Horten-Holmestrand	26	21	37	30	56	46	25	22	16	22	20	19
Lillehammer	25	22	56	53	21	13	28	28	19	20	29	31
Moss	34	23	24	20	49	42	26	13	60	64	19	15
Hamar	31	24	45	52	37	23	36	36	35	36	12	11
Dalane	19	25	18	12	22	45	19	30	44	47	30	25
Nord-Hordaland	23	26	19	15	23	37	17	17	36	41	58	52
Romsdal	29	27	21	26	24	26	44	42	18	14	39	32
Ryfylke	18	28	11	6	14	38	14	20	67	67	44	35
Lindesnes-regionen	24	29	13	18	61	66	18	31	32	32	21	21
Østre Agder	28	30	35	36	58	67	23	25	23	25	25	23
Nedre Glomma	35	31	31	33	67	62	22	19	48	55	22	22
Grenland	27	32	26	31	48	53	37	43	15	15	15	24
Nordfjord	30	33	29	19	10	17	57	59	38	37	35	40
Lister-regionen	46	34	27	32	41	34	49	35	39	28	49	47
Alta	45	35	41	41	74	60	8	15	42	49	52	41
Gjøvik	40	36	43	46	40	40	46	40	52	51	17	20
Halden	33	37	30	23	72	72	16	23	24	27	24	39

Firda	36	38	42	29	20	16	50	52	31	29	50	64
Larvik	37	39	25	27	57	47	40	47	66	66	11	9
Ringerike	43	40	39	28	46	49	34	32	56	58	41	33
Innherredsregionen	47	41	65	60	42	48	47	37	17	19	36	34
Salten	39	42	52	57	45	43	30	34	27	30	38	42
Hallingdal	32	43	14	25	7	4	56	67	46	45	59	68
Voss og Hardanger	42	44	44	39	15	22	60	58	21	21	61	49
Kystfosen	49	45	38	34	55	50	51	38	51	31	43	51
Hammerfest	63	46	63	35	53	55	32	16	50	40	75	70
Nordmøre	44	47	17	14	44	54	59	61	29	24	45	57
Midtfylke	41	48	36	38	36	33	48	53	68	68	23	29
Rørosregionen	48	49	28	24	17	14	64	70	34	34	67	71
Oppdalsregionen	52	50	54	37	47	44	39	48	57	48	48	58
Lærdal	38	51	20	55	16	12	67	75	6	6	73	73
Indre Østfold	50	52	33	42	59	64	27	27	75	75	32	28
Nordre Helgeland	60	53	53	50	69	63	38	54	30	16	65	55
Namdalskysten	51	54	51	54	50	51	41	55	53	50	47	43
Tynset	54	55	71	68	11	9	62	72	33	39	66	65
Elverum	58	56	70	73	51	41	55	41	40	54	46	46
Harstad-regionen	55	57	67	62	39	65	61	49	37	42	33	44
Midtre Helgeland	65	58	68	67	54	56	73	60	26	26	37	38
Hadeland	53	59	46	45	52	58	42	46	72	72	27	30
Valdres	59	60	40	47	28	27	76	74	47	38	56	50
Vest-Telemark	57	61	48	48	27	18	66	69	20	18	70	75
Midt Telemark	62	62	55	61	65	57	53	45	55	56	63	63
Lofoten	66	63	49	44	71	71	58	51	71	69	31	36
Midt-Troms	71	64	73	74	64	52	65	44	45	52	69	62
Varanger	67	65	76	76	60	59	45	39	49	53	53	60
Gudbrandsdalen	61	66	57	58	32	29	72	76	43	44	57	61
Ytre Helgeland	64	67	61	65	63	61	52	66	58	46	62	53
Setesdal	56	68	60	69	29	28	43	62	25	35	74	74
Ofoten	72	69	69	70	75	75	70	65	22	23	64	59
Sør-Helgeland	69	70	75	71	62	68	54	56	62	57	60	67
Vesterålen	68	71	59	66	66	73	63	64	65	65	54	54
Kongsvinger	70	72	64	64	70	69	68	73	69	71	42	45
Midt-Finnmark	74	73	72	56	73	70	71	68	70	73	68	66
Nord-Troms	76	74	74	72	77	74	69	57	73	70	71	72
Tana	75	75	50	59	68	76	74	63	76	76	72	69
Indre Namdal	73	76	66	75	19	31	75	77	63	61	76	76
Nordkinn	77	77	77	77	76	77	77	71	77	77	77	77

Tabell V2.2 Resultater for alle kommuner, sortert alfabetisk, 2010 og 2015.

Se indikatorforklaringer i kapittel 2.

Kommuner	TOTAL		Næringsliv		Arbeids- marked		Demografi		Kompe- tanse		Kommune- økonomi	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Agdenes	332	355	400	385	207	241	211	292	358	375	315	338
Alstahaug	222	197	194	249	312	332	234	240	89	59	218	123
Alta	83	77	98	107	386	324	23	39	68	81	147	117
Alvdal	134	108	255	259	76	23	142	209	157	87	176	226
Andebu	146	115	104	113	146	120	74	38	378	371	126	191
Andøy	278	326	322	315	308	382	324	316	84	206	226	203
Aremark	340	406	334	402	170	340	313	382	423	426	259	263
Arendal	71	91	126	109	273	337	106	170	45	42	58	51
Asker	3	4	3	6	5	5	77	68	15	24	1	2
Askim	223	227	163	224	296	310	157	163	271	304	181	136
Askvoll	304	310	247	156	181	274	365	342	367	355	207	277
Askøy	90	58	227	110	268	222	27	37	318	276	12	13
Audnedal	164	205	372	393	153	158	101	155	138	104	89	184
Aukra	204	100	216	49	85	181	175	63	239	148	301	320
Aure	254	242	135	179	298	175	352	370	98	70	243	292
Aurland	175	111	20	105	62	57	247	81	103	189	419	372
Aurskog-Høland	121	158	69	84	236	221	86	98	355	391	53	71
Austevoll	23	6	7	3	82	46	50	62	46	18	148	1
Austrheim	87	218	131	298	24	78	133	241	214	187	221	289
Averøy	99	101	38	13	231	248	215	225	195	166	30	54
Balestrand	234	325	226	204	36	147	280	393	227	232	366	393
Ballangen	400	426	368	324	427	428	368	401	388	383	190	357
Balsfjord	336	294	310	344	366	290	299	192	313	289	268	276
Bamble	162	183	66	147	232	228	304	267	132	147	82	99
Bardu	318	221	407	416	187	143	319	57	116	203	331	218
Beiarn	393	405	355	401	355	303	407	426	322	303	346	175
Berg	392	362	370	384	360	392	391	222	317	266	359	387
Bergen	9	10	11	10	127	121	26	17	10	11	6	6
Berlevåg	409	400	320	345	418	413	369	295	402	411	408	377
Bindal	419	427	421	400	417	405	413	425	384	357	258	369
Birkenes	171	125	223	214	263	217	38	28	315	302	168	160
Bjerkreim	51	146	147	129	29	75	10	152	212	327	255	174
Bjugn	311	280	275	216	391	381	239	223	211	198	262	262
Bodø	58	56	134	166	221	230	46	61	57	60	56	56
Bokn	209	210	165	256	120	104	229	138	155	316	298	319
Bremanger	303	306	252	238	250	206	372	365	259	193	224	360
Brønnøy	206	230	288	281	319	364	99	166	111	103	217	215
Bygland	368	358	332	333	309	238	392	402	191	199	377	331
Bykle	92	107	25	134	35	28	40	114	128	44	424	424
Bærum	2	2	1	1	3	3	76	66	4	4	10	4

Bø (Nordl.)	410	424	341	336	410	426	385	394	420	402	365	374
Bø (Telem.)	111	40	209	171	155	150	67	3	55	55	309	169
Bømlo	55	73	37	34	150	218	112	168	71	89	71	65
Båtsfjord	374	383	198	342	411	425	328	201	396	413	319	243
Dovre	301	315	246	309	88	202	406	379	167	169	349	327
Drammen	34	34	21	38	83	43	63	70	91	77	67	92
Drangedal	370	361	326	355	372	388	279	257	375	351	353	287
Dyrøy	396	415	338	397	424	418	394	399	207	256	347	385
Dønna	377	374	350	310	378	385	344	355	354	308	317	340
Eid	102	84	298	197	102	130	151	142	79	61	84	104
Eide	199	247	173	180	186	140	140	268	369	332	98	230
Eidfjord	306	307	366	100	107	109	103	351	174	130	426	427
Eidsberg	133	177	106	159	198	229	79	120	326	331	85	106
Eidskog	367	385	233	272	396	406	347	357	381	389	266	283
Eidsvoll	139	118	149	213	322	249	48	34	363	380	20	25
Eigersund	95	99	57	44	183	294	91	102	180	183	172	70
Elverum	151	128	236	278	245	227	141	83	77	109	157	133
Enebakk	190	174	152	115	179	157	149	94	401	399	48	138
Engerdal	403	421	380	424	209	145	426	427	282	287	405	381
Etne	110	154	113	93	68	89	169	215	293	228	70	207
Etnedal	379	391	379	386	204	142	405	422	244	272	379	354
Evenes	389	348	351	320	381	284	420	336	179	321	307	313
Evje og Hornes	132	217	191	305	171	188	126	183	107	179	188	200
Farsund	202	145	47	167	283	220	309	178	188	136	136	96
Fauske	286	286	303	295	346	339	306	249	172	215	170	204
Fedje	378	399	428	426	175	182	371	362	85	216	374	415
Fet	70	75	50	97	114	59	69	56	364	392	24	53
Finnøy	79	98	203	69	27	53	17	79	336	354	251	214
Fitjar	66	79	45	131	86	63	178	157	67	134	144	108
Fjaler	211	130	276	247	110	50	221	290	93	34	313	290
Fjell	18	13	13	9	71	87	41	10	38	26	63	46
Flakstad	408	403	391	382	343	412	393	306	421	404	368	362
Flatanger	357	289	231	128	334	223	376	385	222	126	404	341
Flekkefjord	185	200	172	201	220	264	256	213	90	95	162	224
Flesberg	230	209	122	130	140	117	231	190	356	363	203	241
Flora	93	106	42	23	262	237	177	149	139	124	57	193
Flå	216	121	244	47	143	152	302	119	202	259	104	181
Folldal	373	353	357	371	185	174	396	388	328	247	369	329
Forsand	150	133	102	48	56	25	150	131	298	283	244	407
Fosnes	401	422	299	410	277	354	425	423	377	145	383	419
Fredrikstad	114	104	86	54	342	351	97	90	104	137	96	69
Frogn	63	57	24	21	106	60	184	211	264	246	13	23
Froland	208	243	241	211	325	400	18	50	360	387	240	194
Frosta	326	281	374	334	332	234	217	160	370	335	196	303
Fræna	198	190	109	123	197	203	210	216	304	326	133	100

Frøya	122	88	92	67	305	323	124	30	113	153	119	172
Fusa	94	78	261	149	55	58	224	227	20	27	253	257
Fyresdal	290	228	264	352	241	154	353	196	177	78	267	359
Førde	26	25	185	122	15	17	44	67	24	22	134	148
Gamvik	421	376	347	329	400	408	411	153	425	427	409	345
Gaular	212	273	335	330	59	54	171	271	269	378	208	274
Gausdal	238	201	317	306	117	103	287	202	299	274	88	126
Gildeskål	372	301	353	254	380	375	354	313	240	105	358	332
Giske	52	48	48	31	113	88	37	29	300	330	34	26
Gjemnes	343	271	413	146	38	95	380	375	335	365	294	179
Gjerdrum	44	61	71	81	50	42	21	124	362	340	23	17
Gjerstad	364	345	324	339	335	376	323	237	321	334	361	309
Gjesdal	33	41	59	63	40	90	2	2	374	344	141	89
Gjøvik	75	70	145	173	166	138	135	107	81	85	46	61
Gloppen	120	123	117	153	60	55	270	248	87	92	198	196
Gol	67	67	76	59	42	15	192	299	52	46	189	246
Gran	170	189	120	101	226	273	199	203	187	213	122	152
Grane	402	395	420	405	338	343	389	349	376	405	320	305
Granvin	229	359	245	361	104	176	262	376	273	295	206	376
Gratangen	404	354	307	143	426	421	404	279	285	337	329	330
Grimstad	41	33	27	60	229	242	54	11	59	66	59	30
Grong	263	331	277	383	122	132	278	346	150	231	371	368
Grue	348	381	212	215	286	341	401	412	311	381	289	210
Gulen	183	83	80	152	90	39	355	127	123	86	216	275
Hadsel	328	303	318	314	344	349	336	305	252	237	248	177
Halden	88	110	91	73	374	368	85	112	62	65	51	97
Halsa	300	368	229	196	201	346	388	414	146	208	330	308
Hamar	38	31	100	79	34	24	159	140	28	29	95	68
Hamarøy	351	293	305	233	363	285	298	229	280	196	355	404
Hammerfest	125	64	121	98	303	309	56	26	106	80	250	157
Haram	53	65	196	266	125	128	162	234	23	28	37	15
Hareid	50	117	30	46	99	231	87	118	78	131	138	228
Harstad	104	131	167	161	224	336	209	151	64	57	41	98
Hasvik	394	412	360	407	415	427	248	167	419	400	378	400
Hattfjell	390	404	419	420	299	185	383	417	349	333	282	278
Haugesund	21	27	60	43	72	139	47	51	34	31	21	32
Hemne	226	164	130	137	310	297	308	243	119	50	160	162
Hemnes	381	351	312	350	403	302	263	328	319	251	410	336
Hømsedal	40	43	6	22	48	18	88	23	193	281	285	270
Herøy (M. og R.)	112	132	16	15	242	280	172	210	205	240	128	73
Herøy (Nordl.)	284	251	202	64	349	306	173	291	289	253	305	234
Hitra	225	175	144	151	329	313	206	159	181	82	179	229
Hjartdal	342	288	392	409	253	85	283	251	197	150	386	351
Hjelmeland	80	203	68	55	10	71	213	374	149	144	274	296
Hobøl	143	149	78	176	252	244	60	41	415	417	47	58
Hof	270	224	210	234	240	180	274	162	365	395	135	135

Hol	174	141	40	61	79	74	295	261	196	177	281	197
Hole	69	90	55	37	66	44	55	108	329	317	105	260
Holmestrand	89	94	64	45	195	209	165	134	220	226	25	42
Holtålen	349	317	381	377	282	190	315	301	250	292	342	306
Hornindal	231	241	397	337	22	30	316	293	159	217	191	334
Horten	77	53	208	198	292	235	115	110	14	13	153	125
Hurdal	310	220	258	160	269	271	257	87	409	412	229	170
Hurum	148	167	15	29	237	192	271	260	256	358	72	33
Hvaler	245	278	207	184	352	331	207	304	294	343	66	78
Hyllestad	339	290	403	293	121	168	416	398	170	72	194	285
Hægebostad	173	173	127	178	248	134	96	116	133	132	312	371
Høyanger	289	296	250	242	318	232	281	340	142	192	340	342
Høylandet	354	380	333	399	132	256	358	360	372	298	380	383
Hå	49	59	63	99	57	99	6	31	267	234	211	150
Ibestad	417	409	389	364	401	377	419	406	297	329	398	401
Inderøy	281	266	287	203	157	292	312	255	254	265	275	219
Iveland	249	341	359	412	347	333	3	121	411	311	333	343
Jevnaker	218	191	137	120	275	286	174	150	278	286	178	151
Jondal	302	172	183	376	208	196	360	95	257	214	344	34
Jølster	253	277	385	381	58	48	208	300	348	345	158	202
Karasjok	335	334	354	362	324	282	260	287	249	294	350	295
Karlsøy	398	411	315	372	406	386	384	389	416	422	306	367
Karmøy	61	69	32	36	189	252	89	96	151	170	49	31
Kautokeino	391	356	398	404	397	372	235	126	361	373	389	361
Klepp	20	18	35	18	13	31	8	9	201	142	75	75
Klæbu	105	127	141	229	212	233	25	32	359	315	64	121
Kongsberg	11	12	83	119	46	38	137	92	2	3	87	66
Kongsvinger	232	232	220	253	356	319	264	265	127	155	79	91
Kragerø	288	292	177	87	387	410	307	325	218	202	171	164
Kristiansand	15	17	12	17	136	199	28	18	17	14	78	49
Kristiansund	109	163	54	39	351	383	132	191	136	106	50	120
Krødsherad	160	222	46	96	174	170	205	314	295	306	145	139
Kvalsund	428	417	386	267	368	409	428	409	392	401	397	396
Kvam	152	206	90	139	206	246	176	264	115	113	214	212
Kvinesdal	197	186	116	245	341	243	109	141	134	127	287	248
Kvinnherad	187	196	138	132	300	318	246	280	108	120	103	72
Kviteseid	224	258	204	118	119	122	351	378	105	160	236	322
Kvitsøy	131	68	393	279	2	4	244	195	35	30	381	403
Kvæfjord	412	418	416	423	359	345	378	308	410	425	364	405
Kvænen	425	408	411	414	425	411	410	339	274	263	421	409
Kåfjord	423	425	409	422	394	396	403	395	412	385	416	391
Lardal	135	229	94	235	128	164	196	272	230	270	109	168
Larvik	166	165	88	72	301	267	189	220	234	227	55	60
Lavangen	418	382	425	427	404	397	356	80	387	324	385	392
Lebesby	415	419	417	395	413	423	292	369	389	350	411	408

Leikanger	19	20	377	415	6	2	155	232	1	1	125	190
Leirfjord	360	390	394	413	377	356	64	212	424	406	363	384
Leka	416	410	412	417	270	258	422	418	352	300	387	335
Leksvik	314	333	270	261	328	373	318	335	144	128	362	382
Lenvik	251	212	159	183	389	317	186	186	120	141	263	208
Lesja	260	311	337	370	64	153	230	377	213	164	345	284
Levanger	115	114	308	262	151	214	114	104	60	84	143	103
Lier	16	14	10	8	21	11	117	74	82	88	17	5
Lierne	330	352	187	236	159	166	402	403	235	243	376	390
Lillehammer	48	45	158	192	80	68	80	76	36	35	102	105
Lillesand	65	71	108	170	116	91	68	85	95	129	131	112
Lindesnes	81	103	65	83	294	338	121	123	42	39	164	171
Lindås	42	50	41	26	67	125	105	93	48	53	127	122
Lom	191	261	230	219	77	161	300	321	247	241	80	242
Loppa	426	428	408	408	421	335	421	428	379	352	401	410
Lund	82	119	364	313	97	189	130	135	30	43	107	149
Lunner	274	287	285	289	276	261	197	224	390	403	110	129
Lurøy	319	308	186	260	295	316	273	333	301	176	403	333
Luster	169	181	301	212	141	69	107	246	154	178	209	253
Lyngdal	136	105	182	140	228	198	104	69	199	182	83	143
Lyngen	380	398	171	194	353	417	414	405	333	310	338	370
Lærdal	280	264	371	357	63	56	284	318	162	156	373	347
Lødingen	375	396	286	335	367	359	412	419	305	222	235	328
Lørenskog	27	21	166	265	7	7	102	24	141	114	7	24
Løten	299	291	340	366	272	281	158	207	400	382	223	102
Malvik	113	96	111	185	115	110	82	47	332	353	114	83
Mandal	137	151	62	62	345	353	71	164	156	140	183	107
Marker	294	276	44	125	313	305	326	269	394	360	286	183
Marnardal	293	295	422	319	271	315	185	128	137	364	233	291
Masfjorden	262	297	376	351	84	129	168	317	160	117	388	397
Meland	62	63	188	271	144	155	9	35	168	186	155	21
Meldal	329	302	328	287	358	366	269	233	185	224	352	311
Melhus	123	92	190	206	193	83	73	71	182	229	151	144
Meløy	200	260	128	205	289	327	198	276	56	90	323	315
Meråker	277	360	297	360	235	295	252	359	223	254	291	324
Midsund	189	213	43	290	178	123	258	176	255	245	210	240
Midtre Gauldal	149	136	248	126	172	163	84	130	163	125	195	252
Modalen	126	180	75	217	52	22	24	180	21	20	427	428
Modum	172	202	162	191	217	201	183	217	225	267	74	127
Molde	35	26	53	52	81	62	128	105	16	19	123	57
Moskenes	383	330	242	71	419	260	370	396	427	428	106	82
Moss	98	74	73	65	234	225	152	99	118	138	81	37
Målselv	107	109	295	354	200	184	212	82	40	52	39	115
Måsøy	422	388	418	177	291	330	427	410	357	359	372	386
Namdalseid	371	407	390	396	373	378	228	407	345	347	343	318
Namsos	142	184	256	294	274	288	146	199	76	99	86	64

Namsskogan	369	401	329	299	177	322	359	415	324	225	418	420
Nannestad	157	112	199	251	213	159	58	25	386	393	54	59
Narvik	237	198	205	258	398	407	225	172	44	49	222	116
Naustdal	341	256	410	380	173	107	222	84	395	418	280	239
Nedre Eiker	147	129	200	218	210	108	100	78	343	368	31	77
Nes (Ak.)	194	139	148	135	304	213	116	77	399	398	28	27
Nes (Busk.)	217	284	193	232	124	116	290	372	270	297	130	217
Nesna	321	322	365	392	333	307	265	219	126	154	360	389
Nesodden	84	93	49	124	222	141	125	129	243	200	44	38
Nesseby	386	372	414	411	350	387	163	115	346	320	420	417
Nesset	337	346	273	286	192	321	375	298	385	388	269	279
Nissedal	296	332	251	359	218	304	245	273	265	233	393	344
Nittedal	43	32	81	103	37	16	108	54	258	218	8	8
Nome	338	336	290	301	370	312	346	329	272	264	265	317
Nord-Aurdal	192	148	101	193	152	162	330	263	69	63	252	147
Norddal	268	329	129	188	30	137	398	413	233	167	354	356
Nord-Fron	265	214	215	114	293	178	325	309	148	191	228	189
Nordkapp	353	274	279	136	393	347	282	188	351	323	270	293
Nord-Odal	363	367	375	318	362	390	314	337	292	339	314	259
Nordre Land	276	309	224	302	340	399	253	244	236	219	227	236
Nordreisa	308	275	280	263	407	370	153	179	238	239	303	251
Nore og Uvdal	235	234	265	343	112	100	339	275	70	97	308	299
Notodden	219	246	150	285	376	393	181	169	122	151	167	145
Nærøy	312	262	282	150	369	328	220	181	337	296	232	300
Nøtterøy	74	72	82	66	87	67	143	177	226	204	40	41
Odda	179	152	225	182	123	215	334	294	22	25	302	222
Oppdal	178	162	95	74	315	299	167	205	176	173	132	79
Oppegård	13	23	14	20	9	6	122	106	94	143	5	35
Orkdal	141	160	181	174	249	253	118	175	65	67	219	225
Os (Hedm.)	287	253	404	322	70	52	238	302	237	209	335	337
Os (Hord.)	37	51	29	51	202	194	16	14	288	312	11	19
Osen	397	377	356	356	336	187	408	404	314	262	399	380
Oslo kommune	4	3	4	4	45	29	14	6	8	7	4	3
Osterøy	243	150	235	195	279	165	136	88	303	255	237	192
Overhalla	188	176	278	199	148	171	95	111	231	236	239	232
Porsanger	347	347	293	227	399	419	363	331	189	250	234	206
Porsgrunn	24	38	19	32	126	144	113	143	13	15	45	63
Radøy	283	269	266	175	256	329	161	154	380	374	283	268
Rakkestad	182	225	70	90	205	296	182	182	331	370	124	156
Rana	195	168	170	157	382	374	154	171	61	56	180	134
Randaberg	30	28	33	11	16	37	43	19	117	238	169	88
Rauma	186	195	67	92	180	289	291	288	152	96	200	158
Re	108	113	151	127	162	114	70	89	287	301	76	114
Rendalen	388	379	388	283	203	268	415	408	309	346	348	301
Rennebu	346	338	382	373	230	275	345	319	208	146	370	375

Rennesøy	46	62	93	33	43	73	1	15	398	408	201	180
Rindal	227	270	348	341	96	207	218	236	97	121	310	358
Ringebu	246	178	249	82	211	167	288	277	171	194	204	130
Ringerike	168	137	143	108	258	263	202	184	101	111	165	93
Ringsaker	161	143	132	138	285	212	166	187	192	168	69	67
Rissa	248	254	197	226	379	380	170	218	100	116	296	250
Risør	252	231	96	86	331	344	303	278	263	174	152	176
Roan	362	378	269	230	302	395	364	392	334	211	384	398
Rollag	307	282	179	270	74	126	379	262	286	242	402	395
Rygge	78	86	112	77	100	118	147	113	221	284	36	44
Rælingen	96	95	274	300	108	61	53	45	330	356	35	55
Rødøy	366	364	294	291	260	262	286	330	382	341	415	414
Rømskog	295	342	254	307	156	93	250	347	391	424	318	304
Røros	91	89	22	41	105	80	305	266	75	69	173	187
Røst	399	384	309	327	416	420	275	253	426	421	406	264
Røyken	47	36	39	28	95	64	59	48	253	277	29	10
Røyrvik	344	402	361	365	130	135	329	421	109	257	425	422
Råde	116	85	119	95	131	79	195	139	246	212	42	90
Salangen	385	389	415	406	311	403	400	311	210	248	299	349
Saltdal	358	375	302	303	339	389	386	387	217	181	327	373
Samnanger	334	365	345	367	297	308	266	324	368	407	278	209
Sande (M. og R.)	259	350	201	292	196	177	144	386	393	377	284	249
Sande (Vestf.)	167	166	271	209	239	236	33	64	341	390	94	62
Sandefjord	36	49	18	24	190	172	134	132	73	75	9	11
Sandnes	6	9	8	7	12	49	11	13	26	36	27	16
Sandøy	97	223	219	374	47	66	251	373	72	51	100	195
Sarpsborg	127	122	125	220	330	254	111	117	114	94	77	85
Sauda	130	161	189	144	169	169	156	270	80	79	174	154
Sauherad	242	248	243	163	288	266	120	284	302	278	231	155
Sel	256	265	237	280	244	216	332	320	86	118	264	267
Selbu	257	233	153	269	223	240	276	144	175	220	316	310
Selje	298	298	174	169	188	148	357	366	350	338	276	286
Seljord	180	207	133	252	219	133	310	297	31	64	295	302
Sigdal	165	187	142	75	78	70	301	367	320	288	32	84
Siljan	317	327	342	338	160	105	226	343	422	415	247	201
Sirdal	128	55	51	25	51	21	243	204	41	21	412	412
Skaun	241	211	272	368	316	186	32	33	406	396	197	173
Skedsmo	17	16	26	42	19	8	31	36	66	58	61	36
Ski	54	47	263	210	17	9	65	73	153	157	65	95
Skien	138	135	175	189	254	287	148	147	102	91	111	86
Skiptvet	320	300	336	375	261	251	232	125	407	419	241	221
Skjervøy	376	340	268	347	423	422	341	103	296	325	300	297
Skjåk	272	267	238	240	216	98	335	390	140	100	293	325
Skodje	73	76	140	76	91	94	13	21	344	376	150	165
Skånland	331	344	319	304	383	371	277	283	308	372	212	233
Smøla	269	319	77	172	348	394	333	381	166	135	260	266

Snillfjord	316	313	349	349	135	160	340	315	186	205	391	394
Snåase Snåsa	355	304	406	331	323	210	214	258	268	279	382	364
Sogndal	28	15	87	121	28	20	72	4	29	37	137	101
Sokndal	228	179	352	312	142	219	233	193	184	119	118	80
Sola	1	1	2	2	1	1	4	5	3	2	33	12
Solund	361	386	313	104	182	269	409	424	279	260	356	406
Songdalen	106	60	218	88	129	102	42	44	219	110	193	258
Sortland	196	226	154	228	337	348	131	156	158	171	184	223
Spydeberg	76	142	84	106	94	151	90	133	307	379	43	39
Stange	240	216	284	346	257	173	193	174	291	268	117	109
Stavanger	5	5	5	5	18	51	36	53	9	6	3	7
Steigen	382	370	314	297	354	361	374	364	327	252	392	378
Steinkjer	101	102	192	225	280	270	194	145	39	45	52	76
Stjørdal	39	44	36	27	164	179	78	75	25	41	142	119
Stokke	31	54	58	53	26	32	49	122	228	180	22	128
Stord	57	35	180	142	225	205	75	55	19	16	99	28
Stordal	140	320	323	379	23	127	129	380	251	188	185	298
Stor-Elvdal	387	387	396	390	371	350	387	397	215	195	339	353
Storfjord	413	413	387	387	412	362	390	411	316	369	400	363
Strand	64	66	31	30	134	255	57	43	276	299	93	50
Stranda	124	155	89	158	65	84	261	230	147	149	159	211
Stryn	86	116	56	78	73	72	160	208	145	139	220	198
Sula	85	81	146	111	109	82	35	52	347	361	92	81
Suldal	144	138	168	187	39	34	267	282	43	40	357	379
Sund	210	182	292	141	247	293	20	40	353	366	277	235
Sunndal	154	147	228	282	165	113	297	323	11	8	297	307
Surnadal	221	192	156	116	158	224	338	242	96	107	238	280
Sveio	176	204	262	207	176	146	52	161	342	397	163	110
Svelvik	247	283	79	94	290	298	240	259	405	416	90	167
Sykkylven	203	250	281	326	161	197	180	285	198	197	154	142
Søgne	60	126	114	117	139	247	29	97	261	275	26	47
Sømna	365	305	399	296	259	314	343	256	339	249	304	321
Søndre Land	384	394	395	378	392	416	293	310	404	410	254	254
Sør-Aurdal	292	339	260	284	191	278	320	368	224	291	328	265
Sørfold	352	343	402	419	267	92	367	352	74	73	394	416
Sør-Fron	315	268	339	277	227	111	227	289	373	328	290	237
Sør-Odal	285	263	222	148	317	272	219	206	371	394	202	182
Sørreisa	333	316	343	369	390	352	190	197	306	314	288	273
Sørum	56	39	72	57	75	45	22	20	323	305	60	29
Sør-Varanger	205	185	259	275	327	363	127	58	161	172	129	163
Tana	359	324	267	190	246	326	349	286	397	362	375	339
Time	22	24	23	16	20	40	7	12	206	201	112	87
Tingvoll	345	318	363	321	326	342	377	334	216	184	215	261
Tinn	282	279	123	164	384	279	327	344	135	123	246	323
Tjeldsund	424	414	427	421	388	358	424	384	266	258	367	418

Tjøme	158	235	161	186	284	265	204	296	366	384	2	14
Tokke	193	249	206	257	118	124	294	358	37	38	351	402
Tolga	159	245	321	308	32	14	145	356	99	207	324	355
Torsken	427	423	423	428	408	404	322	228	418	420		411
Tranøy	406	392	330	363	405	369	418	353	325	386	326	365
Tromsø	45	29	115	102	266	208	39	27	18	23	108	40
Trondheim	8	7	28	35	154	131	19	8	5	5	18	18
Trysil	313	323	160	255	365	357	366	350	245	269	230	216
Træna	325	366	424	398	53	250	51	235	413	342	413	413
Trøgstad	297	259	306	239	306	239	216	200	408	414	156	111
Tvedestrand	255	285	283	202	307	291	254	312	200	210	139	255
Tydal	214	328	289	154	89	195	81	322	92	163	422	426
Tynset	129	156	296	274	61	65	179	245	50	74	242	238
Tysfjord	405	416	378	425	414	415	395	341	242	161	395	421
Tysnes	291	208	176	85	138	259	381	281	209	115	334	245
Tysvær	32	46	157	155	33	36	34	72	27	32	192	227
Tønsberg	14	22	52	56	25	27	93	86	32	33	14	45
Ullensaker	7	11	9	14	11	13	5	7	112	112	16	9
Ullensvang	213	239	234	248	31	77	348	307	164	223	261	294
Ulstein	12	19	211	181	14	41	12	49	12	10	116	52
Ulvik	322	312	346	388	314	136	289	247	204	280	325	388
Utsira	220	357	118	340	41	19	187	416	173	175	423	425
Vadsø	279	240	384	358	255	257	242	221	54	54	341	314
Vaksdal	250	299	325	328	238	311	123	239	248	307	279	220
Valle	273	321	327	348	145	193	321	361	33	93	417	399
Vang	327	244	344	200	98	86	399	327	194	158	337	366
Vanylven	323	373	103	168	194	334	417	420	241	293	311	244
Vardø	395	363	367	353	428	391	361	345	312	282	245	247
Vefsn	239	188	239	231	320	365	317	185	58	68	177	131
Vega	420	349	405	250	409	398	397	252	403	367	396	316
Vegårshei	215	236	369	316	214	283	62	101	169	230	257	271
Vennesla	103	134	178	241	215	301	30	22	260	318	97	113
Verdal	181	153	217	222	281	277	201	148	51	71	213	166
Verran	414	397	362	323	420	402	423	400	310	313	273	348
Vestby	68	52	136	165	44	26	94	60	275	290	38	20
Vestnes	258	335	110	268	321	379	259	326	283	244	199	282
Vestre Slidre	207	255	240	288	168	156	362	332	183	190	19	178
Vestre Toten	233	159	383	332	147	149	272	198	63	62	175	140
Vestvågøy	271	272	253	246	385	414	191	137	277	261	121	146
Vevelstad	411	420	426	418	395	384	188	371	414	319	407	423
Vik	305	252	195	273	111	81	382	354	232	165	390	272
Vikna	117	144	85	70	199	325	138	146	131	122	182	118
Vindafjord	29	37	17	12	49	33	98	136	47	48	101	137
Vinje	156	80	169	58	103	35	223	194	124	83	186	256
Volda	119	97	300	325	101	76	110	59	88	101	205	205
Voss	118	87	213	112	92	97	200	173	83	98	161	124

Værøy	407	393	373	394	422	401	255	226	428	423	321	350
Vågan	244	215	105	91	375	300	241	254	229	235	115	132
Vågsøy	145	157	74	19	137	245	268	303	129	108	149	159
Vågå	266	237	304	221	149	119	350	338	165	159	225	231
Våler (Hedm.)	350	371	401	389	357	355	342	391	284	285	120	161
Våler (Østf.)	177	124	124	133	265	183	45	46	417	409	91	48
Øksnes	324	337	155	145	402	424	296	250	383	349	146	185
Ørland	184	169	232	264	264	204	83	100	143	152	271	213
Ørskog	201	120	184	80	93	115	285	189	125	133	256	186
Ørsta	153	140	97	89	233	226	164	158	130	162	187	153
Østre Toten	236	238	164	208	278	276	237	214	340	348	68	94
Øvre Eiker	100	82	99	40	184	106	61	109	338	309	62	74
Øyer	163	170	214	162	133	112	119	165	290	322	140	141
Øygarden	264	194	221	244	287	320	92	42	190	185	414	352
Øystre Slidre	267	199	107	68	243	200	331	231	262	273	249	199
Åfjord	261	193	331	223	163	191	249	238	121	76	322	281
Ål	155	219	139	243	54	47	236	348	110	102	272	346
Ålesund	25	30	34	50	69	96	66	65	53	47	15	22
Åmli	356	314	311	237	364	367	373	274	203	271	336	326
Åmot	275	257	358	403	251	211	203	91	178	221	292	288
Årdal	59	171	61	311	167	101	311	383	7	12	113	188
Ås	10	8	316	276	8	10	15	1	6	9	73	43
Åseral	72	42	291	391	4	12	139	16	49	17	332	312
Åsnes	309	369	257	317	361	360	337	363	281	336	166	269

Vedlegg 3 Regioninndeling

Tabell V3.1 NHOs regioninndeling

Region	Kommunennummer og -navn
Halden	0101 Halden
Halden	0118 Aremark
Nedre Glomma	0105 Sarpsborg
Nedre Glomma	0106 Fredrikstad
Nedre Glomma	0111 Hvaler
Nedre Glomma	0128 Rakkestad
Indre Østfold	0119 Marker
Indre Østfold	0122 Trøgstad
Indre Østfold	0123 Spydeberg
Indre Østfold	0124 Askim
Indre Østfold	0125 Eidsberg
Indre Østfold	0127 Skiptvet
Indre Østfold	0138 Hobøl
Moss	0104 Moss
Moss	0135 Råde
Moss	0136 Rygge
Moss	0137 Våler (Østf.)
Follo	0211 Vestby
Follo	0213 Ski
Follo	0214 Ås
Follo	0215 Frogn
Follo	0216 Nesodden
Follo	0217 Oppegård
Follo	0229 Enebakk
Akershus vest	0219 Bærum
Akershus vest	0220 Asker
Nedre Romerike	0121 Rømskog
Nedre Romerike	0221 Aurskog-Høland
Nedre Romerike	0226 Sørum
Nedre Romerike	0227 Fet
Nedre Romerike	0228 Rælingen
Nedre Romerike	0230 Lørenskog
Nedre Romerike	0231 Skedsmo
Nedre Romerike	0233 Nittedal
Øvre Romerike	0234 Gjerdrum
Øvre Romerike	0235 Ullensaker
Øvre Romerike	0236 Nes (Ak.)
Øvre Romerike	0237 Eidsvoll
Øvre Romerike	0238 Nannestad

Øvre Romerike	0239 Hurdal
Oslo	0301 Oslo kommune
Hamar	0403 Hamar
Hamar	0412 Ringsaker
Hamar	0415 Løten
Hamar	0417 Stange
Kongsvinger	0402 Kongsvinger
Kongsvinger	0418 Nord-Odal
Kongsvinger	0419 Sør-Odal
Kongsvinger	0420 Eidskog
Kongsvinger	0423 Grue
Kongsvinger	0425 Åsnes
Kongsvinger	0426 Våler (Hedm.)
Elverum	0427 Elverum
Elverum	0428 Trysil
Elverum	0429 Åmot
Elverum	0430 Stor-Elvdal
Elverum	0434 Engerdal
Tynset	0432 Rendalen
Tynset	0436 Tolga
Tynset	0437 Tynset
Tynset	0438 Alvdal
Tynset	0439 Folldal
Gjøvik	0502 Gjøvik
Gjøvik	0528 Østre Toten
Gjøvik	0529 Vestre Toten
Gjøvik	0536 Søndre Land
Gjøvik	0538 Nordre Land
Lillehammer	0501 Lillehammer
Lillehammer	0519 Sør-Fron
Lillehammer	0520 Ringebu
Lillehammer	0521 Øyer
Lillehammer	0522 Gausdal
Hadeland	0533 Lunner
Hadeland	0534 Gran
Gudbrandsdalen	0511 Dovre
Gudbrandsdalen	0512 Lesja
Gudbrandsdalen	0513 Skjåk
Gudbrandsdalen	0514 Lom
Gudbrandsdalen	0515 Vågå
Gudbrandsdalen	0516 Nord-Fron
Gudbrandsdalen	0517 Sel
Valdres	0540 Sør-Aurdal
Valdres	0541 Etnedal
Valdres	0542 Nord-Aurdal

Valdres	0543 Vestre Slidre
Valdres	0544 Øystre Slidre
Valdres	0545 Vang
Drammen	0602 Drammen
Drammen	0624 Øvre Eiker
Drammen	0625 Nedre Eiker
Drammen	0626 Lier
Drammen	0627 Røyken
Drammen	0628 Hurum
Drammen	0711 Svelvik
Drammen	0713 Sande (Vestf.)
Ringerike	0532 Jevnaker
Ringerike	0605 Ringerike
Ringerike	0612 Hole
Kongsberg	0604 Kongsberg
Kongsberg	0631 Flesberg
Kongsberg	0632 Rollag
Kongsberg	0633 Nore og Uvdal
Hallingdal	0615 Flå
Hallingdal	0616 Nes (Busk.)
Hallingdal	0617 Gol
Hallingdal	0618 Hemsedal
Hallingdal	0619 Ål
Hallingdal	0620 Hol
Midtfylke	0621 Sigdal
Midtfylke	0622 Krødsherad
Midtfylke	0623 Modum
Horten-Holmestrand	0701 Horten
Horten-Holmestrand	0702 Holmestrand
Horten-Holmestrand	0714 Hof
Horten-Holmestrand	0716 Re
Tønsberg	0704 Tønsberg
Tønsberg	0722 Nøtterøy
Tønsberg	0723 Tjøme
Sandefjord	0706 Sandefjord
Sandefjord	0719 Andebu
Sandefjord	0720 Stokke
Larvik	0709 Larvik
Larvik	0728 Lardal
Grenland	0805 Porsgrunn
Grenland	0806 Skien
Grenland	0811 Siljan
Grenland	0814 Bamble
Grenland	0815 Kragerø
Grenland	0817 Drangedal

Midt Telemark	0807 Notodden
Midt Telemark	0819 Nome
Midt Telemark	0821 Bø (Telem.)
Midt Telemark	0822 Sauherad
Midt Telemark	0826 Tinn
Midt Telemark	0827 Hjartdal
Vest-Telemark	0828 Seljord
Vest-Telemark	0829 Kviteseid
Vest-Telemark	0830 Nissedal
Vest-Telemark	0831 Fyresdal
Vest-Telemark	0833 Tokke
Vest-Telemark	0834 Vinje
Østre Agder	0901 Risør
Østre Agder	0904 Grimstad
Østre Agder	0906 Arendal
Østre Agder	0911 Gjerstad
Østre Agder	0912 Vegårshei
Østre Agder	0914 Tvedestrand
Østre Agder	0919 Froland
Østre Agder	0929 Åmli
Kristiansand	0926 Lillesand
Kristiansand	0928 Birkenes
Kristiansand	0935 Iveland
Kristiansand	1001 Kristiansand
Kristiansand	1014 Vennesla
Kristiansand	1017 Songdalen
Kristiansand	1018 Søgne
Setesdal	0937 Evje og Hornnes
Setesdal	0938 Bygland
Setesdal	0940 Valle
Setesdal	0941 Bykle
Lindesnes-regionen	1002 Mandal
Lindesnes-regionen	1021 Marnardal
Lindesnes-regionen	1026 Åseral
Lindesnes-regionen	1027 Audnedal
Lindesnes-regionen	1029 Lindesnes
Lister-regionen	1003 Farsund
Lister-regionen	1004 Flekkefjord
Lister-regionen	1032 Lyngdal
Lister-regionen	1034 Hægebostad
Lister-regionen	1037 Kvinesdal
Lister-regionen	1046 Sirdal
Dalane	1101 Eigersund
Dalane	1111 Sokndal
Dalane	1112 Lund

Dalane	1114 Bjerkreim
Nord-Jæren	1102 Sandnes
Nord-Jæren	1103 Stavanger
Nord-Jæren	1122 Gjesdal
Nord-Jæren	1124 Sola
Nord-Jæren	1127 Randaberg
Nord-Jæren	1141 Finnøy
Nord-Jæren	1142 Rennesøy
Nord-Jæren	1144 Kvitsøy
Haugalandet	1106 Haugesund
Haugalandet	1145 Bokn
Haugalandet	1146 Tysvær
Haugalandet	1149 Karmøy
Haugalandet	1151 Utsira
Haugalandet	1216 Sveio
Jæren	1119 Hå
Jæren	1120 Klepp
Jæren	1121 Time
Ryfylke	1129 Forsand
Ryfylke	1130 Strand
Ryfylke	1133 Hjelmeland
Indre Haugalandet	1134 Suldal
Indre Haugalandet	1135 Sauda
Indre Haugalandet	1160 Vindafjord
Indre Haugalandet	1211 Etne
Bergen	1201 Bergen
Bergen	1241 Fusa
Bergen	1242 Samnanger
Bergen	1243 Os (Hord.)
Bergen	1244 Austevoll
Bergen	1245 Sund
Bergen	1246 Fjell
Bergen	1247 Askøy
Bergen	1251 Vaksdal
Bergen	1253 Osterøy
Bergen	1259 Øygarden
Sunnhordaland	1219 Bømlo
Sunnhordaland	1221 Stord
Sunnhordaland	1222 Fitjar
Sunnhordaland	1223 Tysnes
Sunnhordaland	1224 Kvinnherad
Voss og Hardanger	1227 Jondal
Voss og Hardanger	1228 Odda
Voss og Hardanger	1231 Ullensvang
Voss og Hardanger	1232 Eidfjord

Voss og Hardanger	1233 Ulvik
Voss og Hardanger	1234 Granvin
Voss og Hardanger	1235 Voss
Voss og Hardanger	1238 Kvam
Nord-Hordaland	1252 Modalen
Nord-Hordaland	1256 Meland
Nord-Hordaland	1260 Radøy
Nord-Hordaland	1263 Lindås
Nord-Hordaland	1264 Austrheim
Nord-Hordaland	1265 Fedje
Nord-Hordaland	1266 Masfjorden
Nord-Hordaland	1411 Gulen
Firda	1401 Flora
Firda	1412 Solund
Firda	1413 Hyllestad
Firda	1416 Høyanger
Firda	1428 Askvoll
Firda	1429 Fjaler
Firda	1430 Gaular
Firda	1431 Jølster
Firda	1432 Førde
Firda	1433 Naustdal
Firda	1438 Bremanger
Sogndal	1417 Vik
Sogndal	1418 Balestrand
Sogndal	1419 Leikanger
Sogndal	1420 Sogndal
Sogndal	1426 Luster
Lærdal	1421 Aurland
Lærdal	1422 Lærdal
Lærdal	1424 Årdal
Nordfjord	1439 Vågsøy
Nordfjord	1441 Selje
Nordfjord	1443 Eid
Nordfjord	1444 Hornindal
Nordfjord	1445 Gloppen
Nordfjord	1449 Stryn
Sunnmøre/Ålesund	1504 Ålesund
Sunnmøre/Ålesund	1511 Vanylven
Sunnmøre/Ålesund	1514 Sande (M. og R.)
Sunnmøre/Ålesund	1515 Herøy (M. og R.)
Sunnmøre/Ålesund	1516 Ulstein
Sunnmøre/Ålesund	1517 Hareid
Sunnmøre/Ålesund	1519 Volda
Sunnmøre/Ålesund	1520 Ørsta

Sunnmøre/Ålesund	1523 Ørskog
Sunnmøre/Ålesund	1524 Norddal
Sunnmøre/Ålesund	1525 Stranda
Sunnmøre/Ålesund	1526 Stordal
Sunnmøre/Ålesund	1528 Sykkylven
Sunnmøre/Ålesund	1529 Skodje
Sunnmøre/Ålesund	1531 Sula
Sunnmøre/Ålesund	1532 Giske
Sunnmøre/Ålesund	1534 Haram
Sunnmøre/Ålesund	1546 Sandøy
Romsdal	1502 Molde
Romsdal	1535 Vestnes
Romsdal	1539 Rauma
Romsdal	1543 Nesset
Romsdal	1545 Midsund
Romsdal	1547 Aukra
Romsdal	1548 Fræna
Romsdal	1551 Eide
Nordmøre	1505 Kristiansund
Nordmøre	1554 Averøy
Nordmøre	1557 Gjemnes
Nordmøre	1560 Tingvoll
Nordmøre	1563 Sunndal
Nordmøre	1566 Surnadal
Nordmøre	1567 Rindal
Nordmøre	1571 Halså
Nordmøre	1573 Smøla
Nordmøre	1576 Aure
Trondheim	1601 Trondheim
Trondheim	1624 Rissa
Trondheim	1638 Orkdal
Trondheim	1653 Melhus
Trondheim	1657 Skaun
Trondheim	1662 Klæbu
Trondheim	1663 Malvik
Trondheim	1664 Selbu
Trondheim	1711 Meråker
Trondheim	1714 Stjørdal
Trondheim	1718 Leksvik
Kystfosen	1612 Hemne
Kystfosen	1613 Snillfjord
Kystfosen	1617 Hitra
Kystfosen	1620 Frøya
Kystfosen	1621 Ørland
Kystfosen	1622 Agdenes

Kystfosen	1627 Bjugn
Kystfosen	1630 Åfjord
Kystfosen	1632 Roan
Oppdalsregionen	1634 Oppdal
Oppdalsregionen	1635 Rennebu
Oppdalsregionen	1636 Meldal
Oppdalsregionen	1648 Midtre Gauldal
Rørosregionen	0441 Os (Hedm.)
Rørosregionen	1640 Røros
Rørosregionen	1644 Holtålen
Rørosregionen	1665 Tydal
Innherredsregionen	1702 Steinkjer
Innherredsregionen	1717 Frosta
Innherredsregionen	1719 Levanger
Innherredsregionen	1721 Verdal
Innherredsregionen	1724 Verran
Innherredsregionen	1736 Snåase Snåsa
Innherredsregionen	1756 Inderøy
Namdalskysten	1633 Osen
Namdalskysten	1703 Namsos
Namdalskysten	1725 Namdalseid
Namdalskysten	1744 Overhalla
Namdalskysten	1748 Fosnes
Namdalskysten	1749 Flatanger
Namdalskysten	1750 Vikna
Namdalskysten	1751 Nærøy
Namdalskysten	1755 Leka
Indre Namdal	1738 Lierne
Indre Namdal	1739 Røyrvik
Indre Namdal	1740 Namsskogan
Indre Namdal	1742 Grong
Indre Namdal	1743 Høylandet
Salten	1804 Bodø
Salten	1837 Meløy
Salten	1838 Gildeskål
Salten	1839 Beiarn
Salten	1840 Saltdal
Salten	1841 Fauske
Salten	1845 Sørfold
Salten	1848 Steigen
Salten	1849 Hamarøy
Salten	1850 Tysfjord
Salten	1856 Røst
Salten	1857 Værøy
Sør-Helgeland	1811 Bindal

Sør-Helgeland	1812 Sømna
Sør-Helgeland	1813 Brønnøy
Sør-Helgeland	1815 Vega
Sør-Helgeland	1816 Vevelstad
Ytre Helgeland	1818 Herøy (Nordl.)
Ytre Helgeland	1820 Alstahaug
Ytre Helgeland	1822 Leirfjord
Ytre Helgeland	1827 Dønna
Midtre Helgeland	1824 Vefsn
Midtre Helgeland	1825 Grane
Midtre Helgeland	1826 Hattfjelldal
Nordre Helgeland	1828 Nesna
Nordre Helgeland	1832 Hemnes
Nordre Helgeland	1833 Rana
Nordre Helgeland	1834 Lurøy
Nordre Helgeland	1835 Træna
Nordre Helgeland	1836 Rødøy
Ofoten	1805 Narvik
Ofoten	1851 Lødingen
Ofoten	1852 Tjeldsund
Ofoten	1853 Evenes
Ofoten	1854 Ballangen
Lofoten	1859 Flakstad
Lofoten	1860 Vestvågøy
Lofoten	1865 Vågan
Lofoten	1874 Moskenes
Vesterålen	1866 Hadsel
Vesterålen	1867 Bø (Nordl.)
Vesterålen	1868 Øksnes
Vesterålen	1870 Sortland
Vesterålen	1871 Andøy
Tromsø	1902 Tromsø
Tromsø	1933 Balsfjord
Tromsø	1936 Karlsøy
Tromsø	1938 Lyngen
Tromsø	1939 Storfjord
Harstad-regionen	1903 Harstad
Harstad-regionen	1911 Kvæfjord
Harstad-regionen	1913 Skånland
Harstad-regionen	1917 Ibestad
Harstad-regionen	1919 Gratangen
Midt-Troms	1920 Lavangen
Midt-Troms	1922 Bardu
Midt-Troms	1923 Salangen
Midt-Troms	1924 Målselv

Midt-Troms	1925 Sørreisa
Midt-Troms	1926 Dyrøy
Midt-Troms	1927 Tranøy
Midt-Troms	1928 Torsken
Midt-Troms	1929 Berg
Midt-Troms	1931 Lenvik
Nord-Troms	1940 Kåfjord
Nord-Troms	1941 Skjervøy
Nord-Troms	1942 Nordreisa
Nord-Troms	1943 Kvænangen
Hammerfest	2004 Hammerfest
Hammerfest	2017 Kvalsund
Hammerfest	2018 Måsøy
Alta	2011 Kautokeino
Alta	2012 Alta
Alta	2014 Loppa
Alta	2015 Hasvik
Tana	2024 Berlevåg
Tana	2025 Tana
Tana	2028 Båtsfjord
Nordkinn	2022 Lebesby
Nordkinn	2023 Gamvik
Midt-Finnmark	2019 Nordkapp
Midt-Finnmark	2020 Porsanger
Midt-Finnmark	2021 Karasjok
Varanger	2002 Vardø
Varanger	2003 Vadsø
Varanger	2027 Nesseby
Varanger	2030 Sør-Varanger

Referanser

Næsheim (2016): Hvor jobber de som sluttet i petroleumsnæringene?

<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/hvor-jobber-de-som-sluttet-i-petroleumsnaeringene>

Vista Analyse (2015a): [NHOs KommuneNM 2015](#), Vista-rapport 2015/28, Forfatter: A. Bruvoll.

Vista Analyse (2015b): Samfunnsøkonomisk analyse av forbedring av farleden inn til Farsund – med oppdaterte forutsetninger, Vista-rapport 2015/52. Forfattere: S. Pedersen, T.M-Hanssen og J.M. Skjelvik

Vista Analyse (2014): [NHOs kommuneNM 2014](#), Vista-rapport 2014/28. Forfattere: A. Bruvoll og H. Toftdahl

Vista Analyse (2013): [NHOs KommuneNM 2013](#), Vista-rapport 2013/32. Forfattere: A. Bruvoll og H. Toftdahl

Vista Analyse (2012): [NHOs BærekraftsNM 2012](#), Vista-rapport 2012/26. Forfattere: A. Bruvoll og H. Toftdahl

Vista Analyse (2011): [Økonomisk bærekraft i kommunene](#), Vista-rapport 2011/19. Forfattere: A. Bruvoll, K. Ibenholt og H. Toftdahl

Vista Analyse AS

Vista Analyse AS er et samfunnsfaglig analyseselskap med hovedvekt på økonomisk forskning, utredning, evaluering og rådgivning. Vi utfører oppdrag med høy faglig kvalitet, uavhengighet og integritet. Våre sentrale temaområder omfatter klima, energi, samferdsel, næringsutvikling, byutvikling og velferd.

Våre medarbeidere har meget høy akademisk kompetanse og bred erfaring innenfor konsulentvirksomhet. Ved behov benytter vi et velutviklet nettverk med selskaper og ressurspersoner nasjonalt og internasjonalt. Selskapet er i sin helhet eiet av medarbeiderne.

Vista Analyse AS
Meltzersgate 4
0257 Oslo

post@vista-analyse.no
vista-analyse.no